

Riksdagens protokoll

2005/06:28

Fredagen den 11 november

Kl. 09.00 – 11.29

Protokoll
2005/06:28

1 § Ledighet

Andre vice talmannen meddelade att *Cinnika Beiming* (s) ansökt om föräldraledighet under tiden den 1 januari–15 juli 2006.

Kammaren biföll denna ansökan.

Andre vice talmannen anmälde att *Maryam Yazdanfar* (s) skulle inträda som ersättare under Cinnika Beimings föräldraledighet.

2 § Svar på interpellation 2005/06:57 om tydliga mål för den svenska livsmedelsproduktionen

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Staffan Danielsson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta så att samhället formulerar sina tydliga mål för livsmedelsproduktionens storlek.

Grunden för regeringens arbete rörande jordbrukspolitiken slogs fast i regeringens proposition *Riktlinjer för Sveriges arbete med jordbruks- och livsmedelspolitiken inom Europeiska unionen*. Där anges att Sverige ska verka för att främja ett brett och varierat utbud av säkra livsmedel till skäliga priser, främja en hållbar jordbruks- och livsmedelsproduktion och bidra till global livsmedelssäkerhet. Detta är fortsatt utgångspunkten för regeringens arbete och det sätt som regeringen agerat för att reformera den gemensamma jordbrukspolitiken.

Ett stort reformsteg togs i juni 2003 då EU:s jordbruksministrar fattade beslut som innebär att produktionsstöden frikopplas från själva produktionen och betalas ut direkt till jordbrukarna. Detta reformsteg innebär större möjligheter för jordbrukaren att styra sin produktion mot det som konsumenten efterfrågar genom att stöden till stor del inte förutsätter en viss produktionsinriktning. Frikopplingen innebär även att flera produktionskvoter blir inaktuella.

Sveriges arbete för en global och rättvis hållbar utveckling inbegriper även Sveriges agerande inom ramen för WTO-förhandlingarna, den så kallade Doharundan. Dessa förhandlingar är nu inne i en avgörande fas som för att lyckas kräver att alla förhandlingsparter visar sin vilja att kompromissa.

Det verkar som om Staffan Danielsson nu önskar vrida klockan tillbaka genom att åter reglera jordbruksproduktionen och sätta upp produktionsmål. Jag tycker att det är beklagligt. Konsumenternas efterfrågan är det grundläggande elementet på en väl fungerande marknad. Producenterna måste anpassa sig till detta. En förutsättning för att jordbruksföretagen blir framgångsrika och långsiktigt konkurrenskraftiga är snabb anpassning till vad konsumenterna efterfrågar och att politikernas styrning av vad som produceras minimeras.

En naturlig konsekvens när stödet frikopplas är att produktionens omfattning och inriktning ändras. Att detta sker är även en förutsättning för att man ska kunna ta till vara den utvecklingspotential som finns i svenskt jordbruk. Men en frikopplad produktion leder också till att bland annat produktionsmedelsskatter och lagstiftning får större relativ tyngd vid beslut om fortsatt produktion och om nyinvesteringar inom jordbruket.

Det svenska jordbruket genomgår för närvarande en omställning som ger olika påfrestningar. Jag kommer därför fortsatt att följa och analysera utvecklingen mycket noga och prövar givetvis i vilka avseenden staten kan stötta näringen.

Regeringen strävar givetvis efter att fortsatt stärka det svenska jordbrukets konkurrenskraft. Den nyligen genomförda sänkningen av skatten på dieselolja inom bland annat yrkesmässig jordbruksverksamhet är ett led i detta arbete. Redan i dag har dessutom jordbrukarna nedsatta skattenivåer för eldningsolja och el och är fordonskattebefriade för jordbrukstraktorer på den egna gården.

Regeringen arbetar för att förenkla administrationen och därigenom underlätta för företagen. En skrivelse överlämnades till riksdagen om regeringens handlingsprogram för minskad administration för företagen med mera i slutet av 2004. Exempelvis anges det där att ett arbete ska ske för att förenkla tillsyn, kontroll och stödadministration för företagare på landsbygden. Regeringen har också lagt ett uppdrag åt Nutek att genomföra mätningar av företagets kostnader för administration på bland annat jordbruksområdet samt undersöka och redovisa vilka av dessa författningar som orsakar företagen mest administrativ börda.

Regeringen lämnar även i dag en skrivelse till riksdagen om småskalig livsmedelsförädling där vi redogör för en rad aktuella åtgärder. Det handlar bland annat om förenklingar av reglerna för livsmedelshandlingen och att göra tillsynen mer flexibel, och det handlar om ökat samarbete i nätverk för kompetensutveckling, distribution, marknadsföring med mera.

En annan möjlig utveckling för jordbruket är dess roll som bioenergi-producent. Regeringen beslutade därför den 21 juli 2005 att tillkalla en särskild utredare med uppgift att analysera det svenska jordbrukets förutsättningar som producent av bioenergi. Utredningen är en del i regeringens arbete med hållbar utveckling och en omställning till en ökad användning av förnybara energikällor.

Den gröna sektorn, som avser de areella näringarnas material- och tjänsteproduktion med tillhörande förädlingsindustri, är centrala för omställningen till ett hållbart samhälle. I samband med den forskningspolitiska propositionen *Forskning för ett bättre liv* föreslog regeringen att 140 miljoner anslås till forskning för en hållbar utveckling till forsk-

ningsrådet Formas, varav 60 miljoner reserveras för forskning för den gröna sektorn. Även i arbetet med EU:s nya sjunde ramprogram för forskning och utveckling för perioden 2007–2013, har regeringen aktivt arbetat för att jordbruket ska vara en av aktörerna för att bygga en så kallad *knowledge based bio-economy*.

Som Staffan Danielsson i slutet av sin interpellation konstaterar finns det en lång rad förutsättningar för en god tillväxt inom jordbruket. Således finns det anledning att se positivt på jordbrukets framtid. Jag avser att vidta de åtgärder som är rimliga från det allmännas sida för att målet för livsmedelspolitiken, en ekonomisk, social och miljömässig hållbar produktion, ska kunna uppfyllas.

Anf. 2 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Tack för svaret, jordbruksministern. Det är ganska identiskt med svaret i vår debatt den 17 maj. Då diskuterade vi också den svenska livsmedelsproduktionens situation. Jag efterlyste en krisinsikt hos landets jordbruksminister för det allvarliga läget.

Jordbruksministern redovisade pliktskyldigast: Det finns ingen ko på isen. Lugna gatan gäller. Det här går nog bra. Höj era priser och jobba på.

Jag efterlyste engagemang, glöd, drivkraft och initiativ – självfallet tillsammans med näringen och industrin. Sedan dess har regeringen fastställt sitt samhällsmål oerhört tydligt för den svenska minkuppfödningen. Det är noll. Den ska läggas ned och lösas ut.

Hur är då läget i dag vad gäller livsmedelsproduktionen? Det har gått ett halvår. Mjölproduktionen minskar ytterligare och prognosen har blivit ändå mörkare sedan i maj. Allt färre kalvar, 9 %, föds i landet. Det ger mindre mjölk och mindre kött och färre djur på betesmarkerna. Situationen är alarmerande och mycket oroande säger Swedish Meats ansvariga för köttsidan.

Den svenska grisproduktionen minskar kraftigt, 7–8 %. 40 000 smågrisar saknas. De frikopplade stöden i Norrland riskerar att slå ut livsmedelsproduktionen där en del, varnar LRF:s Norrlandsgrupp.

Inte nog med att vi importerar alltmer mat. Nu importerar vi smågrisar också. Den svenska importen av ägg från burhöns, som inte tillåts i Sverige, fortsätter ohämmat. Kycklingimporten från andra kontinenter och från Danmark ökar stadigt.

Jag redovisar i den här interpellationen den svenska livsmedelsproduktionens utveckling. Den är tyvärr stagnerande och minskande. Jag redovisar orsaken: högre kostnader och sämre lönsamhet än i vår omvärld och otillräckliga merpriser för svenska mervärden – dem som vi har talat så oerhört mycket om, inte minst jordbruksministern.

Jag anser, liksom för övrigt även statsministern, att den svenska livsmedelsnäringen är i ett krisläge vad gäller främst animalieproduktionen och livsmedelsindustrin och dess volym. De tappar båda mark. Jag har också angivit de tre huvudvägar som jag tror är nödvändiga att gå för att vända utvecklingen: ett bättre småföretagsklimat med lägre skatter och enklare regelverk, ett gemensamt arbete för kostnadsänkningar i alla led samt ett tydligt samhällsmål för livsmedelsproduktionen.

Prot. 2005/06:28

11 november

Svar på
interpellationer

Har verkligen inte de fortsatta produktionsminskningarna övertygat jordbruksministern om att en kraftfull kommission för att minska jordbruksnäringens kostnader måste tillsättas?

Jordbruksministern tror att jag vill återreglera. Nej, inte alls, och det framgår av interpellationen. Däremot har de flesta länder, branscher och företag visioner och mål för vad man vill åstadkomma på olika samhällsområden. Vad är då regeringens mål? En ekonomiskt och socialt hållbar produktion är dagens mål, och det är väl bra. Men kvittar det om näringen halveras eller expanderar? Är det fullständigt ointressant? Det är det som jag vill ha fokus på.

På andra samhällsområden tvekar minsann inte regeringen om målen. Man har utnämnt sex framtidsbranscher i Sverige där Sveriges konkurrenskraft och ledande position ska bevaras och utvecklas. Tillsammans med exempelvis fordonsindustrin skickar regeringen signalen till hela den branschen att den ska ha sin hemvist i Sverige, att dess konkurrenskraft ska stärkas och att den ska tillväxa. Det kallar jag samhällsmål, jordbruksministern. Behöver jag säga att livsmedelsnäringen och -industrin inte ingår bland de sex områdena?

Det är den signalen livsmedelsproduktionen, som tyvärr nu går kräftgång, behöver – att näringen och regeringen skuldra vid skuldra enas om de åtgärder jag föreslår i min interpellation, att man tillsammans sätter in alla krafter på att ge även denna bransch förutsättningar som, med näringsminister Östros ord, gör att den kan bevaras och utvecklas.

Anf. 3 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Fru talman! Jag vill tacka Staffan Danielsson för att han på ett sådant bra sätt än en gång lyfter upp de här frågorna och tydligt pekar på den situation som svensk livsmedelsproduktion befinner sig i. Vi är många, inte minst kristdemokrater, som har lyft upp de här frågorna på ett liknande sätt i debatter här i riksdagen om konkurrensvillkoren, i jordbruksdebatter, i budgetdebatter med mera. Vi gör samma analys, vi drar liknande slutsatser och vi har samma farhågor inför framtiden.

De siffror och det material som Staffan Danielsson presenterar i sin interpellation, och som är lätta att ta del av för alla som vill, talar sitt tydliga språk. Då tycker jag att jordbruksministerns svar är ganska beklämmande. Hon säger för det första: ”En naturlig konsekvens när stödet frikopplas är att produktionens omfattning och inriktning ändras.” Den utveckling vi ser i dag där produktionens omfattning minskar, där den svenska produktionens andel av den växande efterfrågan minskar, är alltså enligt jordbruksministern en naturlig utveckling. Är det så man ska tolka svaret? Är det önskvärt att omfattningen minskar, relativt sett och faktiskt, som ministern påpekar? Om inte, vad avser ministern att vidta för kraftfulla åtgärder för att vända den utvecklingen tillsammans med näringen?

För det andra gömmer sig jordbruksministern ständigt bakom konsumenterna för att slippa vidta de åtgärder som verkligen behövs. Hon säger att det är nödvändigt med en ”snabb anpassning till vad konsumenterna efterfrågar och att politikernas styrning av vad som produceras minimeras”. Vad efterfrågar då konsumenterna? Konsumenterna efterfrågar i högre grad kött – inte minst fågel men även de andra områdena. Det är en alldeles tydlig tendens att konsumtion och efterfrågan ökar på

de här områdena. Då säger jordbruksministern: Anpassa er nu efter detta! Och så säger hon att den politiska styrningen ska minska, men med andra handen ökar hon den politiska styrningen genom mera krav, mera kontroller och mera skatter på den svenska näringen jämfört med konkurrentländernas situation.

Det ser vi ju: Produktionskostnaderna ökar och priserna minskar. Nettokostnaderna för det svenska jordbruket är högre och nettointäkterna mindre än för jämförbara länder. Det finns alltså inte samma möjligheter för svensk livsmedelsnäring att möta den ökade efterfrågan från konsumenterna på grund av svenska särregler och ett högre svenskt kostnads-
läge.

Därför vill jag stå bakom Staffan Danielssons förslag till inriktning: Sammankalla en kraftfull kriscommission – och kalla den för det om jordbruksministern så vill – för att ta tag i de här frågorna och tillsammans med näringen vända utvecklingen för den livsviktiga svenska jordbruks- och livsmedelsproduktionen!

Anf. 4 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m):

Fru talman! När jag lyssnar till jordbruksministern tänker jag först: Hon har ju förvisso rätt. Varför gör hon då ändå så fel?

Självklart ska vi inte ha ett produktionsmål för vad som ska produceras i landet när det gäller livsmedel. Det vore att gå tillbaka till en planhushållning, och jag är övertygad om att det inte är just det Staffan Danielsson avser med sin fråga.

Ministern säger: ”En förutsättning för att jordbruksföretagen blir framgångsrika och långsiktigt konkurrenskraftiga är snabb anpassning till vad konsumenterna efterfrågar och att politikernas styrning av vad som produceras minimeras.” I den delen håller jag med. Men sedan verkar våra idéer för hur vi verkligen ska uppnå detta gå isär, och det är det som missgynnar den svenska produktionen.

Jag skulle vilja göra en liten jämförelse. Ministerns sätt att handla vore som att be en servitör på en restaurang att snabbt kolla av med gästerna vad de önskar, men sedan skulle själva serveringen ske med bakbundna händer medan en konkurrerande servitör skulle ha fria händer och kanske rentav ha råd med en som hjälpte till bredvid. Då kan vi ställa oss frågan: Vem skulle lyckas bäst i konkurrensen? Det är i den situationen våra svenska bönder har hamnat i konkurrensen med de andra.

Detta handlar om signaler och attityder som i första hand måste komma från ett ledarskap, något som jag i dag upplever att regeringen saknar när det gäller den här frågan. Om inte ministern eller regeringen kan se helheten eller sammanhangen förstår jag förvisso att de rätta besluten saknas eller inte blir just de rätta i olika delar.

Lönsamhet är en grundpelare för att vara företagare. Den spelar roll för den sociala situationen liksom för djursituationen och den miljömässiga situationen. Då undrar jag: Varför fortsätter regeringen att hålla fast vid högre skatter, hårdare krav och en administration som gör att det kostar mer – det som bakbinder servitören?

Den förenkling som ministern tar upp och hänvisar till i sitt anförande var en till intet förpliktande skrivelse. Det var egentligen en samling av idéer och tänkta förslag som inte ska genomföras förrän först framåt 2011. Under tiden står våra bönder med bakbundna händer mitt i konkur-

rensen från den lågprisimport som kommer till. Det ger heller inte rätt signal.

När det gäller till exempel WTO och kommande förhandlingar är vi i Sverige rätt överens om inriktningen. Just med kunskapen och insikten om att ersättningarna på sikt kommer att minska är det ju än mer viktigt för ett företag att få vara lönsamt.

Under tiden som näringens kostnader ökar på grund av hela tiden hårdare krav på djuromsorg och miljö fortsätter till exempel Djurskyddsmyndigheten att anställa personer i ansvarig ställning som ibland har sitt ursprung i djurrättsorganisationer. Senast har den person som är ansvarig för fjäderfä det ursprunget och uttalar till och med att man inte ska äta kyckling. Vilken signal ger det? Är det nästa bransch som står på dödslistan efter pålstdjuren?

En glad bonde har glada djur och en glad bankman. Det är en förutsättning för en livsmedelsproduktion i vårt land. När ska ministern börja ge de signalerna och leverera den attityden?

Anf. 5 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Här påstås att jag inte skulle ha en bra bild av vad som händer inom näringen. Jag är mycket medveten om vad som händer.

Det är klart att vi har flera förklaringar till att vi har en press på den svenska primärproduktionen och att vi också har en press på lönsamheten. Vi lever i en värld där vi har en ökad internationalisering. Den internationella konkurrensen ökar.

Vi beslutade om en reform inom EU 2003 för att modernisera den gemensamma jordbrukspolitikerna. Vi får inte glömma syftet med den reformen. Det handlade om att komma åt en obalans. Vi hade en överproduktion som hängde samman med det ersättningssystem som vi har inom unionen. Jag måste understryka att jag tycker att beslutet 2003 är ett viktigt beslut. Det påverkar det svenska jordbruket. Det kräver omställningsinsatser.

Det är också så att förändringen inom detaljhandeln, den koncentration och den centralisering som vi har inom detaljhandeln, påverkar primärproduktion, förädling och konsumenter. Det är också någonting att ta med sig när man funderar på utvecklingen.

Vi har tre mål för jordbrukspolitikerna. Den ska vara konkurrenskraftig, vi ska ha en levande landsbygd och vi ska visa solidaritet mot utvecklingsländer. På alla de tre punkterna vidtar regeringen åtgärder för att visa det här ledarskapet och ge de här signalerna.

Det efterfrågas att vi ska sänka skatter, att vi ska förenkla och att vi ska se till att vi på det sättet förbättrar förutsättningarna för företagen. Jag räknade i mitt interpellationssvar upp ett antal åtgärder som vi har vidtagit och är på väg att vidta för att just leverera det som efterfrågas.

Sedan kan man alltid gå vidare och hitta ytterligare åtgärder för att sänka produktionsmedelsskatterna, för att se till att man får förenklingar. Det arbetet ska fortsätta.

Samtidigt tycker jag att man ska vara medveten om att reformen med frikopplingen ger frihetsgrader på samma gång som det ger den enskilde bonden en drivkraft att sluta med sin produktion. Det är någonting som vi hela tiden måste ha med oss och även reflektera över när vi funderar på vad det allmänna kan göra för att stötta utvecklingen.

Det är klart att många jordbruksföretag har en lönsamhet som inte är tillräcklig. Men när jag tittar på de verkligheter som finns beskrivna och de verkligheter som jag möter när jag träffar bönder är det inte *en* situation för alla bönder. Det är väldigt olika situationer. Man ser olika på framtiden. Det finns också en framtidstro. Det finns många som funderar på hur de ska utveckla sina företag: Var ska jag lägga mina investeringar? Det ska vi ta vara på.

När man tittar på livsmedelssektorn, jordbrukssektorn, ser man att det inte enbart handlar om primärproduktionen utan det handlar om en livsmedelsproduktion som inte längre kan ses som en inhemsk angelägenhet. Vi är sammanvävda med andra ekonomier. Vi är medlem i en europeisk union.

Det här är också någonting som vi måste utnyttja. Det är inte så att våra svenska företag bara har en svensk marknad. Det visar sig också att man investerar i andra länder. Jag har den här hösten jobbat mycket med exportfrågorna, och jag kan se att det går bra för svensk livsmedelsexport. Jag var för några veckor sedan i Ungern, och den svenska livsmedelsexporten till Ungern var en succé, kan jag säga.

Vi ska se till att företagen får bra konkurrensvillkor, och vi ska också lyfta fram de komparativa fördelar som svenska företag har.

Anf. 6 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Det svenska jordbruket minskar kraftigt, och jordbruksministern kämpar i Ungern för en större marknad. Det är väl bra, men det räcker inte.

Jordbruksministern sade ungefär så här: Frikopplingen ger den enskilde svenske bonden – med en lönsamhet i bottenklass, lägger jag till – en drivkraft att sluta med sin produktion. Javisst, det är det som sker. Alltför få vågar eller kan räkna hem en satsning, och då minskar det. Vi måste göra så att fler vågar satsa.

Varför är det bra med mål för Sveriges fordonsindustri, som jag tidigare redovisade, men inte för livsmedelsproduktionen? Varför är det okej att kräva att alla betesmarker ska betas men inte att Sverige bör ha en köttproduktion av minst dagens storlek?

Nästan alla EU-länder producerar mjölk upp till sin mjölkkvot, varför inte ha ambitionen att göra det också i Sverige? Svenska kycklingar har det nog bäst i världen, men importen ökar kraftigt från länder med andra djurskyddsregler. Varför är det okej att ha precisa mål för just den ekologiska produktionen men inte för helheten?

Sverige sätter upp rader av mål för resurshushållning, kretslopp och miljö, mål som ofta kräver ett aktivt jordbruk med livsmedelsproduktion. Sverige har mycket höga ambitioner på djurskyddsområdet. Avsikten måste rimligen vara att det ska finnas rejält med boskap, grisar och fågel att tillämpa regelverken på. Eller är det verkligen så illa att det är helt okej att det till Sverige importeras alltmer kött och mjölkprodukter från djur som haft det sämre, bara de allt färre djuren i Sverige har det allra bäst? I så fall kallar jag återigen vårt handlande för dubbelmoral och hyckleri.

Låt oss jämföra livsmedelsproduktionen och fordonsindustrin, två tunga branscher i Sverige av ungefär samma omfattning. För fordonsindustrin är regeringen tydlig, ingen tvekan där. Den ska bevaras och ut-

vecklas, vara konkurrenskraftig och tillväxa. Regeringen jobbar nära industrin och fackförbunden, har en gemensam agenda, tar gemensamma tag. Titta på Trollhättepaketet! Ingen tvekan där, och det är bra.

Även jordbruksnäringen har faktiskt angivit mycket stora visioner. Men för livsmedelsproduktionen värjer sig jordbruksministern. Det är väl bekvämast så. Det ställer inte så stora krav.

Tänk om vi bytte mål, att fordonsindustrins mål skulle vara en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar produktion, oavsett hur stor den är. Låter det inte lite bekvämt och passivt? Det ställer kanske inga större krav på vare sig näring eller regering. Den kan ju halveras. Konsumenterna efterfrågar mest thailändsk kyckling och argentinskt nötkött, då får det väl bli så då.

Jämför med att livsmedelsproduktionens mål skulle vara att dess ställning ska bevaras och utvecklas, vara konkurrenskraftig och tillväxa. Det vore en annan kraft. Fundera lite över det här, jordbruksministern. Är det verkligen okej att världens bästa matproduktion backar och flyttar utomlands?

När det gäller verkligheten för livsmedelsproduktionen, har vi verkligen samma bild? Rader av rapporter, tyvärr visar de entydiga siffror med lönsamhet i botten. Produktionen minskar. Jordbruksverket, Livsmedels-ekonomiska institutet, LRF-konsult ger en entydig bild, tyvärr: Svensk livsmedelsproduktion står sämre rustad, blir allt mindre konkurrenskraftig och får allt sämre marginaler. Detta leder ju till minskning och utflyttning. Om detta är verkligheten och om vi vill förändra den, varför tas inga nya kraftfulla grepp med samma glöd som för andra basnäringar och basindustrier?

Alltså: Tydligare, kraftfullare mål! Inse verkligheten! Det går åt fel håll. Det måste vi ändra. Därför måste kostnadsbilden för jordbruket sänkas i alla led. Jag är övertygad om, jordbruksministern, att kraftfulla gemensamma ansträngningar från näringen, myndigheterna och regeringen måste till, gärna genom en handlingskraftig kommission med ett starkt mandat som tillsätts omgående.

- Näringen kan göra mycket mer, är i full gång, behöver support.
- Skatter och avgifter måste ned, måste anpassas till vår omvärld.
- Miljö- och djurskyddsregler ska finnas, vi ska ligga i täten, men man måste se över och förenkla.

Anf. 7 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Fru talman! Jordbruksministern säger att hon är mycket medveten om vad det är som händer. Därför blir det än mer beklämmande med den låtgå-attityd som präglar hennes svar.

Jag roade mig med att kika på regeringsförklaringarna bakåt i tiden. År 1996 säger statsministern att jordbruket är en framtidsnäring. År 1997 är jordbruksnäringen avgörande för landsbygdsutvecklingen. År 1998 gör aktiva konsumenter lantbruket till en framtidsnäring. År 1999 är jordbrukets utveckling som näring en tillgång i den ekologiska omställningen. Sedan upphör talet om jordbruksnäringen som framtidsnäring.

Varför, jordbruksministern, är inte engagemanget kvar? Varför finns det inte längre möjlighet att uttrycka att jordbruket är en framtidsnäring? Man vill satsa mer på andra områden. Det här är inte prioriterat. Det är precis som Staffan Danielsson påpekar. På sex andra områden har man strategiska samarbeten, överläggningar med forskningsinstitutioner och branscher för att utveckla arbetet, ta marknadsandelar och få en växande produktion i Sverige – men inte här. Varför?

Ser ministern jordbruket som en strategiskt viktig framtidsnäring för Sverige? Vilka initiativ är hon villig att ta för att det ska bli en växande näring? Är det inte möjligt att sammankalla ledande företrädare för näring, fack, forskningsinstitutioner, samhällets olika grupper i politiken för att ha liknande överläggningar som inom andra viktiga strategiska framtidsbranscher?

Anf. 8 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m):

Fru talman! För vissa är jordbrukspolitiken genomensam inom EU, och det är bra. Men det finns fortfarande svenska särregler som faktiskt missgynnar och fördyrar. Det är de vi har makt och befogenhet att göra någonting åt och ta bort.

Fru talman! Jag undrar om det här rentav ligger i själva synen, i grundtanken, hos regeringen och samarbetspartierna. Bonden i dag ses som en potentiell miljöbov, och hans eller hennes verksamhet ses som en miljöfarlig verksamhet. Ändå har vi i dag ett mycket mer miljömedvetet kunskapsjordbruk än tidigare.

Det finns en syn i dag hos regeringen att ju mindre desto bättre, ju mer extensiv desto bättre. Den stora anses som farlig och skadlig – fastän den lägger grunden för den livsmedelsproduktion vi har i dag och är en viktig bas för vår förädlingskedja. De ställer hårda krav, i världsklass, på både miljö och djuromsorg. De har dessutom råd att vara lönsamma.

Varför ställer ministern dessa mot varandra? Vi behöver ett aktivt jordbruk i Sverige för att också ha ett mänskligt liv på landsbygden. Varför envisas man med att ha fokus bara på produktionsform? Det är en viktig signal som inger framtidstro till alla dem som faktiskt vill fortsätta att vara aktiva jordbruksföretagare. Om inte ministern inser detta behövs det verkligen en annan regering som i allians är beredd att verka för företagande. Det ska vara en regering där åtminstone jag är beredd att gå in med ett ledarskap som stärker företagare i allmänhet och våra svenska bönder i synnerhet.

Anf. 9 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Jag tycker att Staffan Danielsson biter sig fast vid produktionsmål. Det är att ta långa kliv tillbaka. Det är inte så vi kan se på utvecklingen av branschen.

Vi har en framtid i det svenska jordbruket. Det är en framtidsbransch. Det är inte så att man i olika satsningar i tid kan räkna upp alla branscher. Tittar man på vilka branscher som är uppräknade i de strategiska satsningarna finns det kopplingar till livsmedelssektorn och en utveckling av livsmedelssektorn. Det är sådant som ger oss komparativa fördelar och ligger i det som är spännande inför framtiden.

Jag håller med om att vi måste vara väldigt uppmärksamma på kostnadsbilden inom svenskt jordbruk. Många jordbruksföretag har problem

med lönsamheten. Jag har i mitt svar redovisat ett antal åtgärder som regeringen vidtar och kommer att vidta när det gäller skatter, att förenkla för företagen och på olika sätt stötta inriktningen på produktionen.

Allt ligger inte hos det allmänna. Företagen själva har ett ansvar och också möjligheter att vidta åtgärder för att öka sin lönsamhet. De studier vi har gjort visar att vi kan bli bättre på företagande. Det är stora variationer i lönsamheten bland jordbruksföretag med samma yttre förutsättningar. Det beror på att man hanterar företagandet på olika sätt. Vi kan minska våra kostnader när det gäller investeringar. Vi har jämfört med Danmark och tittat på hur vi bygger. Om vi lyfter bort det som är ökade kostnader på grund av miljöregler och regler för djurhållningen ser vi att danska företag har ett annat förhållningssätt när det gäller att bygga. Både åtgärder från det allmänna sida och åtgärder som näringen själv kan vidta påverkar kostnaderna, och det ska vi arbeta med.

Det låter som om Sven Gunnar Persson inte lyssnar på vad jag säger när det gäller engagemang och hur vi ska satsa på jordbruket. Jag tycker att jag har svarat på allt det som du tar upp. Det är ingen låt-gå-attityd. Det finns tydliga åtgärder när det gäller att öka konkurrenskraften, att få den levande landsbygden. Där kommer jag in på det som Catharina Elmsäter-Svärd tog upp, att få ett företagande och stimulera utveckling av ny verksamhet. Det som händer i landsbygdsutvecklingen med bas i areella näringar är spännande. I dag lägger regeringen fram en skrivelse på riksdagens bord för att visa vad vi ytterligare kan göra för att få den småskaliga livsmedelsproduktionen att bromsa. Det är ett ben i jordbrukspolitiken. Jag säger inte att vi bara ska ha småskalig livsmedelsproduktion. Vi behöver alla företag inom sektorn, men det här är något som skapar förutsättningar för sysselsättning på landsbygden och en diversifierad verksamhet.

Regeringen gör tydligt vad vi vill göra för att underlätta för företagande, göra regelverket mer flexibelt. Det kan handla om slakt, köttbesiktning eller avgifter. Vi vidtar åtgärder för att det ska vara lättare för företagen att nå sin marknad – att nå kunden.

Man säger att jag gömmer mig bakom konsumenterna. Ja, det är väl klart att konsumenterna måste vara i centrum. Det är viktigt att vi gör tydligt för konsumenterna att svensk mat har mervärde. Det gör vi på olika sätt.

Anf. 10 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Jag och många andra har i flera decennier hävdat att de gröna näringarna med bland annat jordbruk och livsmedelsindustri är framtidsnäringar. Att förnybart varje år producera det materiellt sett viktigaste som människan behöver, mat och energi, kommer att bli en lysande affär för landet och företagarna vartefter som världens människor blir alltfler och de fossila energireserverna sinar. Här kan jordbruksministern och jag vara överens.

Den nu snabbt expanderande förnybara drivmedelsmarknaden kommer självfallet att snabba på tidpunkten när det blir brist i stället för överskott. Växtodlingen är på väg, och det kan gå rätt snabbt. Men framför allt för animalieproduktionen är läget mycket bekymmersamt, och det kan ta ett antal år innan det lyfter rejält. Då får vi inte börja från scratch med till exempel 25 % självförsörjning och ett fåtal livsmedelsindustrier.

Därför måste jordbrukets konkurrenskraft öka från den bottenplacering som vi faktiskt har i dag i EU. Visst kan näringen göra en del, men staten kan göra mycket mer också. Därför måste de tre åtgärder jag föreslår snarast till.

De generellt bättre villkoren för småföretagare mäktar tyvärr inte en socialdemokratisk regering med. Det får anstå ett år. Men sänkta kostnader i alla led snarast är ett måste. För att ingjuta mod så att framtidens animalieproducenter vågar ta stor risk och investera behövs visioner och klara samhällsmål för vad Sverige vill med sin livsmedelsproduktion. Det behövs snabbt en kostnadskommission – konkurrenskraftskommission.

Sven Gunnar Persson pekade på regeringsförklaringen. Det är rätt talande. Det var tydliga framtidsnärningar och visioner i slutet av 1990-talet. Nu sägs det att krav och kontroller ska öka, säker mat och miljöhänsyn ska prioriteras oavsett hur näringen utvecklas till sin storlek. Det säger i alla fall någonting om var fokus ligger. Jag vill att regeringen ska ha ett mycket bättre fokus på att utveckla basnäringen. Jag ser fram emot att en ny borgerlig regering kan ta tag i frågan och göra saker.

Anf. 11 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Jag håller med Staffan Danielsson om att jordbruket på olika sätt är en framtidsnäring. Vi behöver ett konkurrenskraftigt jordbruk. Vi ska se till att vi har en primärproduktion som ger en råvara till vår livsmedelsindustri. Jag ser också att jordbruket kommer att ha en central roll när det gäller att få den hållbara utvecklingen, och då handlar det inte bara om att använda våra arealer för att producera mat utan också om att producera förnyelsebar energi. Jag tror att det finns en mycket stor potential där. Jordbruket, de areella näringarna, har också en mycket stor potential när det gäller att bevara och utveckla den levande landsbygden.

Ja, vi ska ha visioner. Och jag tycker att vi har visioner för hur vi vill utveckla jordbruksnäringen. Men jag menar att vi inte ska gå tillbaka till de produktionsmål som Staffan Danielsson talade om. Vi behöver inte den typ av kommission som Staffan Danielsson beskriver.

Det är klart att vi från regeringens sida arbetar ihop med olika intressenter. Vi arbetar ihop med näringen och med olika experter. Vi lägger pengar på forskning inom den här sektorn – jag angav siffror i mitt interpellationssvar. Det är ett sätt att få den kunskap man behöver och också utveckla näringen så att vi ska kunna ha ett konkurrenskraftigt jordbruk för en hållbar utveckling.

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Svar på interpellation 2005/06:28 om influensaberedskap och beslutsordning i händelse av pandemi

Anf. 12 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s):

Fru talman! Kenneth Johansson har frågat mig:

1. Hur jag avser att klargöra ansvarsfördelningen vid en pandemi på nationell nivå.

2. Vilka åtgärder jag avser att vidta för att säkerställa att rätt prioriteringar görs på nationell nivå.
3. På vilket sätt jag avser att uppfylla mitt löfte från februari om att vi i Sverige ska ha ett system som garanterar alla svenskar vaccination.

Utbrotten av fågelinfluensa i bland annat Sydostasien har lett till att behovet av en väl fungerande beredskap för pandemisk spridning av influensa kommit att uppmärksammas världen över. Denna allvarliga form av fågelinfluensa har under hösten 2005 även konstaterats hos fåglar i Ryssland, Turkiet och Rumänien. Fågelinfluensan har drabbat fåglar i stor utsträckning, men endast smittat ett fåtal människor i Sydostasien. Det största hotet mot människors hälsa är inte fågelinfluensan i sig, utan risken att den ska ge upphov till en helt ny influensavariant med förmåga till snabb global spridning bland människor. Detta har hittills inte varit fallet, men hotet om en världsomfattande influensaepidemi orsakad av ett förändrat virus kvarstår.

Landstingen, och i tillämpliga fall kommunerna, är ytterst ansvariga för hälso- och sjukvården och smittskyddsarbetet inom sitt område. Socialstyrelsen ansvarar för samordning av smittskyddet på nationell nivå och ska ta de initiativ som krävs för att upprätthålla ett effektivt smittskydd. Socialstyrelsen ska följa och vidareutveckla smittskyddet. Smittskyddsinstitutet ska som expertmyndighet följa och analysera det epidemiologiska läget nationellt och internationellt och föreslå åtgärder för att landets smittskydd ska fungera effektivt. Enligt Socialstyrelsens uppfattning lägger smittskyddslagstiftningen, och annan tillämplig lagstiftning, en god grund för såväl beredskapsplanering som möjligheten att hantera epidemier när de inträffar.

På uppdrag av regeringen har Socialstyrelsen tagit fram en nationell handlingsplan för beredskap mot en influensapandemi. I handlingsplanen föreslås åtgärder för att stärka den nationella beredskapen mot en influensapandemi. Handlingsplanen innehåller också underlag för landstingens och kommunernas planering för att hantera de påfrestningar på samhällsviktiga verksamheter som kan uppkomma under en pandemi. Handlingsplanen belyser också behov och prioriteringar för dem som har störst risk för allvarliga komplikationer och vikten av att upprätthålla en god hälso- och sjukvård.

På regeringens uppdrag har Socialstyrelsen under sommaren 2005 köpt in cirka en miljon behandlingar med antivirala läkemedel.

Regeringen har också nyligen givit Socialstyrelsen i uppdrag att utvärdera den strategi för att tillgodose behoven av beredskapslagring av antivirala läkemedel som redovisades i den nationella handlingsplanen. I uppdraget ingår att ta ställning till om det är nödvändigt att komplettera den beredskapslagring som för närvarande sker. I uppdraget ingår också att göra en fördjupad bedömning av storleken på de grupper som i första hand bör få tillgång till antivirala läkemedel och bedöma möjligheten för andra grupper att få tillgång till antivirala läkemedel inom ramen för nuvarande planering och lagerhållning hos stat och landsting.

Normalt utvecklas influensa först i Asien på södra halvklotet och sprider sig därefter till resten av världen. Vacciner mot influensa kan produceras först efter att det nya viruset har kartlagts. Utifrån kartläggningen av viruset lämnar WHO riktlinjer för hur verksamma vacciner

mot det specifika viruset kan tas fram. Inte heller vid en influensapandemi är det möjligt att förutse vilka förändringar av viruset som kommer att ske. Därför är det av yttersta betydelse att man snabbt kan identifiera virustypen så att man kan skapa förutsättningar för att börja produktion av vaccin. För närvarande pågår det ett intensivt arbete för att förbättra metoderna att snabbt utveckla vacciner när virustypen väl är känd. Det finns även utarbetade riktlinjer för att snabbt kunna godkänna ett nytt influensavaccin som behövs vid en pandemi.

Socialstyrelsen har vidare uppdrag från regeringen att utreda förutsättningarna att vid en pandemisk spridning av influensa säkerställa försörjningen av influensavaccin. En slutredovisning lämnades den 1 november 2005 och är under beredning i Regeringskansliet. Jag har också tillsammans med mina kolleger i de nordiska länderna tagit initiativ till att utreda förutsättningarna för ett nordiskt samarbete.

Socialstyrelsen har i sin nationella handlingsplan för beredskap mot en influensaepidemi konstaterat att målsättningen bör vara att kunna erbjuda alla tillgång till vaccin i händelse av ett allvarligt influensautbrott. Jag delar Socialstyrelsens uppfattning. Vi måste därför tillsammans med landstingen göra vårt yttersta för att stå så väl rustade som möjligt för att lösa tillgången på vaccin om en influensaepidemi bryter ut. Det är angeläget att utreda hur staten ska kunna bistå landstingen med ett samordnat upphandlingsförfarande. Vidare har Socialstyrelsen pekat på behovet att pröva förutsättningarna för att lösa tillgången till vaccin genom avtal med en internationell vaccinproducent eller genom att tillskapa en inhemsk produktion.

Sammantaget är ansvaret för smittskyddet tydliggjort i den handlingsplan som tagits fram av Socialstyrelsen. Handlingsplanen berör även hur prioriteringarna vid en pandemi ska gå till. Det pågår för närvarande ett intensivt arbete när det gäller att klarlägga förutsättningarna att vid pandemisk spridning av influensa säkerställa försörjningen av influensavaccin i Sverige.

Anf. 13 KENNETH JOHANSSON (c):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka Morgan Johansson för svaret på min interpellation.

Vi har redan haft en riksdagsdebatt om Sveriges krisberedskap vid händelse av en pandemi, närmare bestämt den 21 oktober. Fokus då låg på den nationella beredskapen, inte minst frågan om en framtida vaccinproduktion och distribution. Nu, som då, vill jag närmare gå in på just regeringens ledningsansvar för krisplanering och hantering. Låt mig först kommentera något om den aktuella situationen.

Nästan dagligen har det gått att läsa alarmerande rapporter om döda fåglar, människors oro, nya utbrott och ett rekordintresse för att låta vaccinera sig inför vinterinfluensan. Samtidigt manar ett antal ledarsidor och experter till lugn och eftertanke, att reaktionerna är överdrivna och riskerna minimala, för att inte säga obefintliga. Men bedömningarna går också isär. Bushadministrationen avsätter miljarder på vaccinframställning redan nu, medan Sverige fortfarande utreder.

Fru talman! Statsrådet redovisar landstingets, kommunernas, Socialstyrelsens, smittskyddsenheternas ansvar och roll. Jag pratar om regeringens roll.

I Socialstyrelsens nationella beredskapsplan inför en pandemi står följande: "Regeringens överordnade roll i myndighetsstyrningen – såväl före som under en pandemi – beskrivs heller inte närmare här." Beredskapsplanen beskriver myndigheternas krisplanering och övervakning. Den nämner inget om regeringens roll. Enligt Socialstyrelsen beror det på att regeringen inte har gett dem i uppdrag att behandla den frågan.

När jag reste den här frågan i riksdagsdebatten för några veckor sedan svarade Morgan Johansson "att regeringens ansvar är att styra med lagstiftning, budget och uppdrag till myndigheterna". Han framhöll att han aldrig tänker ta ett operativt ansvar i en krissituation, trots att min fråga inte handlade om det. Jag avsåg och avser fortfarande ledningsansvaret för risk- och krishantering, och jag är inte ensam om att ställa den frågan.

För några veckor sedan fick regeringen kritik av Katastrofkommissionen för den bristfälliga krishantering vi upplevde i samband med flodvågskatastrofen.

Kommissionen menade att regeringen saknade rutiner för informationsbevakning och analys samt mål och riktlinjer för hur strategiska respektive operativa insatser skulle bedrivas i praktiken. Dessa frågor handlar inte om operativa insatser utan just om ledarskap och styrning. Kanske tolkar jag och Morgan Johansson regeringens ansvar för ledning och styrning på olika sätt. För att vi ska förstå varandra – det är viktigt – föreslår jag ett tankeexperiment, ett scenario för att använda krisexperternas ord.

Anta att statsrådet om ett par timmar får ett telefonsamtal på mobiltelefonen från en journalist som uppger att en svensk familj har smittats av det farliga H5N1-viruset i Indonesien och att indonesiska myndigheter har satt familjen i karantän! Det är naturligtvis osannolikt men inte omöjligt, precis som flodvågskatastrofen. Så vad gör Morgan Johansson? Har regeringen – jag upprepar – har regeringen någon risk- och krisplan för en sådan situation?

Anf. 14 CHATRINE PÅLSSON (kd):

Fru talman! Jag tycker att det är bra att Kenneth Johansson har ställt den här interpellationen. Den är ju viktig i dag också liksom den var den 21 oktober. Det är en trygghetsfråga för hela svenska folket och för världen i övrigt. Det visar att det är en viktig fråga att Världshälsoorganisationen har den uppe. Morgan Johansson har varit på ett antal möten i Bryssel där olika folkhälsoministrar har frågan uppe. Det finns anledning att säga att likaväl som Bushregeringen har avsatt miljarder kronor så vet jag att Frankrike har avsatt miljarder kronor på nationell nivå.

Av det skälet måste väl ändå regeringens roll vara mycket betydande. Jag läser här att landstingen och i lämpliga fall kommunerna är ytterst ansvariga för hälso- och sjukvården och smittskyddsarbetet inom sitt område. Det är en mycket kraftfull skrivning att man är ytterst ansvarig.

Då är min fråga: Hur pågår arbetet nu med Sveriges kommuner och landsting? Jag vet att jag lyfte fram det på vår aktuella debatt här den 21 oktober då man till och med hade haft ett arbetsutskott samma dag men inte tagit upp frågan. Därför undrar jag det.

Jag är glad att Morgan Johansson och Socialstyrelsen tycker att alla i Sverige ska få vaccin. Men när jag läser svaret när det gäller antivirala läkemedel verkar det som att inte alla ska få det. Det bekymrar mig något

eftersom man ska ta antivirala läkemedel direkt när man insjuknar och absolut senast 48 timmar efter att man har blivit sjuk. Det är alltså inte av någon förebyggande karaktär. Jag vill fördjupa frågan så att Morgan Johansson får möjlighet att svara på den. Är det verkligen Morgan Johanssons uppfattning att vi inte ska ha antivirala läkemedel så att alla som insjuknar ska kunna få ett medel som gör att de inte blir lika sjuka och risken för komplikationer minskar samtidigt som man blir sjuk kortare tid? Det är en viktig fråga, tycker jag.

Sedan handlar det om vaccinproduktionen. Vi vet att vi i Sverige inte har någon vaccinproduktion. Jag vet också att man inte kan producera just det här vaccinet förrän man vet vilken sorts baselusker det handlar om. Men vi måste ju se till att vi har en fabrik där vi kan producera vaccin. Den måste vi planera för nu. Den tar ju faktiskt tre fyra kanske fem år att bygga, om vi ska vara raka och ärliga, eftersom det behövs så minutiösa kvalitetsaspekter på en sådan fabrik.

Då är min fråga: Vad gör regeringen nu för att få i gång den? Jag har läst att man i Socialstyrelsen funderar på om man ska köpa in av någon externt eller om man ska ha en inhemsk produktion. Själv tycker jag – det vet statsrådet – att vi borde satsa på en inhemsk produktion, inte bara för oss själva utan också för tredje världen, ha ett bilateralt utbyte för människor i tredje världen som faktiskt inte har råd och möjligheter. Jag tycker alltså att om man bygger en vaccinfabrik i Sverige så är det bra ur många fler perspektiv än att försörja just vårt behov.

Anf. 15 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s):

Fru talman! Jag börjar med ledningsansvaret och den frågan. Skillnaden mellan en bra och en dålig politiker tror jag är, delvis, att en bra politiker känner sina begränsningar. Det innebär bland annat att man drar sig för att gå in och ta ett direkt operativt ledningsansvar i frågor som våra expertmyndigheter kan hantera mycket bättre. Det är faktiskt delvis därför vi har expertmyndigheterna. Det var bakgrunden till mitt svar i föregående debatt som vi hade för några veckor sedan, nämligen att regeringens huvudstyrning sker via budget, lagstiftning och de uppdrag som vi ger till myndigheterna för att ge goda förutsättningar för myndigheterna att agera.

Var och en förstår att det inte är regeringen som ska bestämma över vilka flygplan som ska stoppas, vilka gårdar som ska spärras av, vilka bostadsområden som ska spärras eller hur karantänsbestämmelserna ska tillämpas. Jag kommer aldrig att sätta vare sig mig själv eller Regeringskansliet att göra de bedömningarna. Det är med bakgrund av det förvaltningssystem som vi har i Sverige expertmyndigheternas ansvar, och så ska det också förbli. Det vore fel av mig att ta över en sådan operativ ledningsfunktion.

Även om Kenneth Johansson säger att han inte är ute efter den typen av operativa beslut leder ändå hans fråga när det handlar om konkreta avvägningar rakt in i sådana beslut. Kenneth Johansson får gärna förtydliga sig om vilken typ av annan ledning han ser framför sig.

Om vi skulle få ett fall i Sydostasien med en svensk som insjuknar och då blir satt i karantän kommer jag naturligtvis direkt att söka kontakt med de myndigheter och den statsledning som finns där för att fråga hur de hanterar den situationen. Jag tror att jag skulle dra mig väldigt mycket

för att bryta en karantän och överpröva besluten där. Det får man se från fall till fall naturligtvis. Om man skulle bryta en karantän och kanske då få en spridning av sjukdomen på ett sätt som man inte skulle ha fått annars tar man på sig ett väldigt stort ansvar. Jag skulle nog dra mig för det.

Det finns ingen regering som har gjort mer på smittskyddsområdet än vad denna har gjort. Vi har en ny smittskyddslagstiftning, den första nya på 15 år. Vi har en ny lagstiftning när det gäller extraordinära smittskyddsåtgärder med starkare instrument för att kunna ta tag i de här kris-situationerna. Vi har köpt in antivirala läkemedel för ett värde av 135 miljoner kronor. Vi har nu en miljon doser. Det innebär att vi är ett av de länder i Europa som har allra mest av antivirala läkemedel. Det är ett fåtal länder som har lika mycket som vi har eller mer. Frankrike, som Chatrine Pålsson nämnde, har mindre antivirala läkemedel än vad Sverige har. USA, som också nämndes, har avsatt pengar för att kunna stärka sin beredskap, men det som skiljer Sverige från många andra länder är att vi redan har hunnit göra det under det här året.

Vi har också för första gången någonsin en ordentlig pandemiplanering som Socialstyrelsen har tagit fram i samarbete med hälso- och sjukvården. Och vi jobbar nu med att försöka lösa vaccinföråran. Där är vi i samma läge som de allra flesta andra länder i världen, nämligen att man inte längre sitter på några egna statliga produktionsmöjligheter.

Jag fick en rapport från Socialstyrelsen den 1 november där man pekade ut den väg som man tyckte att man skulle gå. Den tolkning som jag gjorde av den rapporten är att vi bör ha en nordisk produktion i partnerskap med ett befintligt vaccinföretag för att snabbt kunna komma i gång. Riksdagen får vänta lite på ytterligare besked om hur det ska se ut. Det försiggår nu en förhandling med de övriga nordiska länderna om hur en sådan lösning ska ta sig ut.

Anf. 16 KENNETH JOHANSSON (c):

Fru talman! Statsrådet säger att han känner sina begränsningar, och det har jag respekt för.

Det som är viktigt för mig är att det ska vara tydlighet och klarhet och finnas en fastställd plan för vad som gäller för regeringens roll och funktion. Det är därför som jag hänvisar till flodvågskatastrofen. Det var inte det då. Det är därför som jag ställer frågan om det finns någon risk- och krisplan i regeringen för en situation som jag exemplifierade. Då handlar det inte om att man nöjer sig med svar som: Jag skulle dra mig för, och så vidare.

Min fråga är: Finns det en risk- och krisplan för en sådan situation? Svaret ja eller nej.

Jag ska försöka förtydliga mig något. Regeringen har ett formellt ansvar för lagstiftning, budgetarbete och myndighetsstyrning i normala tider. Det är den nationella chefsrollen. Men dessutom har regeringen ett ansvar för ledning och styrning av mer informell natur, då saker som man inte har kunnat förutse sker. Under alla oros- och kristider dyker det upp frågetecken och situationer som man inte har kunnat planera för. En central ledningsuppdrag i kris- och riskhantering är därför att planera hur ledningen ska organisera sig och fungera om just sådana kriser inträffar. Därför är regeringens ansvar i händelse av en pandemi en sådan jättevik-

tig fråga. Det är också därför som jag spetsar till frågan, för att få denna tydlighet.

I regeringens ledningsansvar lägger jag inte bara myndighetsstyrningen i händelse av kris utan också styrningen av risk- och krisinformation till allmänheten, såväl före som under en pandemi. Det är fortfarande oklart när det gäller den nationella risk- och krishantering. Det är till och med oklart vilka myndigheter som ska lämna riskinformation – när, var och hur. Låt mig ta upp tre verkliga exempel på vad jag verkligen menar.

Exempel ett: I slutet på augusti uppger Jordbruksverket att det inte finns något skäl att hålla tamfåglar i Sverige inomhus. Efter ett utbrott i Ryssland sex veckor senare meddelar Jordbruksverket att det kan finnas skäl att hålla tamfåglar inomhus i vissa områden. Ytterligare en vecka senare meddelar myndigheten att höns och kalkoner som man har i kommersiellt syfte inte längre får gå ute.

Exempel två: I slutet av oktober varnar EU:s myndighet för säkra livsmedel. EFSA, för att äta råa eller löskokta ägg och icke genomstekt kycklingkött. Dagen efter går Livsmedelsverket ut med kontrainformation om att det inte finns några vetenskapliga belägg för att virus för fågelinfluensa kan spridas till människa via smittad mat.

Exempel tre: I början på november uppger Sveriges Radio att Kina har infört importstopp på fågelprodukter från 14 länder, däribland Sverige. Det spekuleras i om importstoppet beror på medieintresset för de döda änderna som hittades i Eskilstunaån i mitten av oktober. Svenska jordbruksverket avser att höra av sig till Kina för att förklara att Sverige är fritt från smitta.

Detta är tre exempel på situationer där jag upplever bristande nationell riskplanering och hantering, inte minst styrning och samordning av dagens riskinformation och kommunikation. Det går inte att hänvisa till Socialstyrelsens beredskapsplan för pandemisk influensa. Den tar inte upp riskplanering och hantering, bara krisberedskap och planering. Försök att förtydliga vad jag åsyftar.

Nyhetsmediernas och allmänhetens reaktioner på dessa risker är bara en mindre försmak på vad som verkligen skulle inträffa om det blev en stor och allvarlig kris. Detta tycker jag är bara ytterligare belägg för att vi måste klargöra och ta detta på ännu större allvar.

Anf. 17 CHATRINE PÅLSSON (kd):

Fru talman! Jag tror att vi ska uttrycka oss ungefär som Björn Olsen, som är professor vid Umeå universitet, har gjort flera gånger på sina sajter, i tidningarna och i intervjuer, nämligen att det inte är fråga om *om* det kommer en influensaepidemi utan *när*. Det kan ta ett, två eller tre år. Det kan ta 10 eller 20 år. Vi kan bara titta i backspegeln så får vi se att de har kommit med jämna mellanrum. Skillnaden är att vi har kommit mycket längre i fråga om utveckling och teknik så att vi kan bota fler sjukdomar.

Jag sade inte att Frankrike hade mer antivirala läkemedel. Jag sade att man har avsatt miljardbelopp i sin budget.

Den 21 oktober när vi hade en debatt uppfattade jag att Morgan Johansson tyckte att man kanske skulle beställa så att man hade två miljoner doser. Min fråga är: Är det gjort?

Vems är upphandlingsansvaret? Morgan Johansson har i sitt svar sagt: ”Det är angeläget att utreda hur staten ska kunna bistå landstingen med ett samordnat upphandlingsförfarande.”

Min fråga är: Måste man utreda det också – det är så lätt att man hamnar där – eller vem är det som har det uppdraget just nu? Är det Socialdepartementet eller Smittskyddsinstitutet, eller vem är det?

Jag vill avsluta med att säga att detta är en av de frågor där vi alla har ett ansvar att vara så tydliga och objektiva som möjligt, att vi varken överdriver eller underskattar dessa risker och att vi i vårt sätt att vara inte oroar folk i onödan.

Jag bor i Oskarshamn bredvid ett kärnkraftverk, och jag tycker att man där har varit ett föredöme att vara övertydlig i fråga om risker och trygghet. Det har gjort att vi i dag har en väldigt bra situation när det gäller detta.

Anf. 18 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s):

Fru talman! Jag ska först vända mig till Chatrine Pålsson. Som jag sade är Sverige ett av de länder som redan i dag har köpt in mer antivirala läkemedel än vad de allra flesta har gjort. Vi har som sagt redan lagt över 100 miljoner kronor på det. Vi kommer att få lägga mer pengar på det. Om vi ska bygga upp en vaccinproduktion är det klart att det kommer att innebära ytterligare mycket stora belopp. Samtidigt tror jag att det måste göras. Man kan få bättre ekonomi i det om man gör det i samarbete med andra länder. Det är därför som vi förhandlar med de nordiska länderna.

Jag är lite förundrad. Om Chatrine Pålsson tycker att detta är en så oerhört stor fråga och om hon är orolig för fågelinfluensan, då förstår jag inte varför Kristdemokraterna i sitt budgetförslag skär ned på Socialstyrelsens och Smittskyddsinstitutets anslag med 35 miljoner kronor. Hade ni menat allvar med att detta är viktigt, då hade ni naturligtvis satsat på de två myndigheter som är centrala i detta arbete.

Chatrine Pålsson frågar också hur arbetet med Sveriges kommuner och landsting pågår. Det finns några gemensamma arbetsgrupper. Man tittar framför allt på tre saker.

Det ena gäller central upphandling av vaccin. Där finns det redan en inarbetad organisation i Landstings-Sverige där ett eller ett par landsting kan ta ansvar för upphandling för alla andra. Den strukturen är redan inarbetad, och det är den vägen som man nu tänker gå.

Det andra är att man också ser över frågan om vaccinering under mellanår så att andelen vaccinerade ökar. I dag vaccinerar sig ungefär 55 % i riskgrupperna, det vill säga de som är över 65 år. Det måste öka till 70 % enligt de rekommendationer som finns hos Socialstyrelsen. Där vet vi att landstingen är olika bra. Jönköping är bäst med sina 68 %, och Östergötland är sämst med sina 35 %. Landstingsförbundet jobbar nu med att försöka öka den andelen för att på det sättet få till stånd ett bättre hälsoläge men också en ökad vaccinproduktion i riket totalt sett.

Det tredje som man arbetar med är hur vi snabbt ska kunna få fram ett antal sjukhussängar och vårdplatser i en krissituation. Där ska jag bara lägga till att vi ska vara väldigt tacksamma för att borgerligheten inte har sålt ut alla våra sjukhus. Om borgerligheten suttit i Landstings-Sverige och fått sälja ut och privatisera alla våra sjukhus, hur i hela världen skulle

vi då kunna ta fram sjukhussängar i tillräckligt stor utsträckning för att kunna klara en sådan krissituation? Mot den bakgrunden tycker jag också att både Centern och Kristdemokraterna bör fundera över om man ska hålla fast vid sina ibland ganska aggressiva privatiseringssträvanden.

Slutligen ska jag svara på Kenneth Johanssons fråga om det finns en intern planering i Regeringskansliet. Det är klart att det finns en sådan. Och arbetet med det interna planeringsdokumentet har letts av en särskild statssekreterargrupp som vi tillsatte för några månader sedan och som har letts från Socialdepartementets sida. Det är naturligtvis ett levande dokument, och man går hela tiden in och ser på vilka nya insatser som måste göras. Förutom att arbeta med den interna planeringen riktar man sig till våra myndigheter för att se till att stärka beredskapen över huvud taget.

Anf. 19 KENNETH JOHANSSON (c):

Fru talman! Syftet med att skriva den här interpellationen var att få en ökad klarhet om ansvarsfördelningen, om regeringens roll de facto – utifrån hur jag tycker att den bör se ut. Det känns otydligt när jag hör Morgan Johanssons beskrivning av hur det fungerar.

Alldeles i slutet här nämnde han ett pågående arbete och en statssekreterargrupp. Då börjar det bli intressant. Kanske är det där som det finns information att hämta. Kanske är det från det arbetet som vi kan få ett mera tydligt besked så att vi som, än så länge, står utanför regeringsmakten kan känna oss trygga och veta att vi slipper sitta där och uppleva det som vi upplevde i samband med flodvågsdramatiken. Vad vi är ute efter är alltså att vi inte vill uppleva det en gång till.

Det här tycker jag är så centrala och viktiga frågor att det hela inte får låsas inne i ett slutet rum bland statssekreterare utan att det förs en öppen debatt i parlamentet, i medierna och bland allmänheten. Detta är mitt huvudsyfte.

Jag är oerhört mån om att kunna bidra till att vi får en ökad klarhet så att det blir en sådan trygghet i samhället att vi verkligen känner att vi har gjort vad vi kan för att förbereda oss inför situationer som vi kan förutse. Jag hoppas alltså på en ökad tydlighet; det är vad jag efterfrågar.

I förra debatten med statsrådet blev vi inbjudna till överläggningar. Jag har vittjat postkorgen varje dag utifrån ett oerhört stort intresse för att komma till dessa överläggningar. Ännu har jag inte sett någon inbjudan, men jag hoppas att en sådan kommer.

Min slutkommentar är att jag när det gäller både kooperativa och privata sjukhus kan lova att det finns sjukhussängar även där.

Anf. 20 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s):

Fru talman! Problemet är måhända att man just när det gäller sjukvården ibland kanske också måste ha direkta beslutsbefogenheter över hur sjukvården organiseras – detta för att över huvud taget kunna klara av en krissituation. Det var det jag pekade på.

Ja, det är riktigt att jag, som Kenneth Johansson sade, i den tidigare debatten tog initiativ till en överläggning med riksdagspartierna om hur vi ska gå fram. Jag skulle vilja ha den överläggningen när vi har ett resultat från de överläggningar som nu sker med de övriga nordiska länderna. Vi förhandlar ju nu om en lösning där.

På beställning av statsministrarna kommer jag att träffa de andra hälsoministrarna i Nordiska ministerrådet i slutet av den här månaden. När det är färdigt och det börjar klarna där – någon gång vid månadsskiftet november/december – ska Kenneth Johansson vittja sin postlåda och bli glad över att det finns en inbjudan där.

Jag tror inte att det är meningsfullt att ha en sådan träff innan vi har det på plats. Då tycker jag att vi, naturligtvis, ska prata om vaccinförsörjningen, om antivirala läkemedel – där har vi också ett uppdrag till Socialstyrelsen att se över beredskapslagren en gång till – och gärna också om frågor som rör exempelvis den interna planeringen i Regeringskansliet.

På det sättet kan vi kanske något skingra tankarna när det gäller en del av de, tycker jag ändå, berättigade frågor som kan finnas i riksdagen kring hur vi nu lägger upp det här arbetet.

Med detta vill jag tacka för debatten.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellation 2005/06:60 om illegal alkoholhantering

Anf. 21 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s):

Fru talman! Gabriel Romanus har frågat mig vilka insatser jag har initierat med anledning av riksdagens beslut om skärpt kamp mot illegal alkoholhantering, hur arbetet har organiserats och vilka resurser som har satsats.

Han har också frågat vilka resultat jag kan redovisa av det första kvartalet efter beslutet, vilka planer för arbetet framöver som jag kan redovisa och om några ändringar är aktuella.

Den 1 juli 2005 genomfördes förändringar i alkohollagen i syfte att skärpa insatserna mot de grova alkoholbrotten. Riksdagen höjde straffet för grov olovlig försäljning och grov olovlig tillverkning av alkoholdrycker. Dessa brott ger nu fängelse i minst sex månader och högst sex år i jämförelse med tidigare högst fyra års fängelse. Ett förbud infördes också mot att förvara alkoholdrycker i butiker, vilket har kriminaliserats som olovlig dryckeshantering. Förbudet syftar till att komma åt den olagliga försäljning som sker i bland annat vissa närbutiker. Även att förvara sådana alkoholdrycker i restauranger som inte får serveras där har kriminaliserats som olovlig dryckeshantering. Förbudet mot innehav av alkoholdrycker i syfte att sälja dem olagligt är inte längre kopplat till en uppenbar avsikt att sälja vidare. Den som innehar alkoholdrycker i syfte att olovligen sälja dem döms för olovligt innehav av alkoholdrycker. Polisen har därmed fått större möjligheter att ingripa vid misstanke om olaglig försäljning.

Rikspolisstyrelsen och Tullverket har arbetat fram en gemensam handlingsplan för att bekämpa den alkoholrelaterade brottsligheten. Områden som lyfts fram är att bekämpa olovlig införsel, försvåra den olagliga handeln samt minska våldsbrottsligheten. Bekämpning av langning och försäljning till ungdomar ska särskilt prioriteras. Utgångspunkten för samarbetet är att respektive myndighet bedriver verksamheten utifrån den egna myndighetens mål och prioriteringar. Handlingsplanen innehåller

ler konkreta förslag till åtgärder som ska genomföras under det närmaste året i samverkan med lokala polis- och tullmyndigheter. Rikspolisstyrelsen och Tullverket har tillsammans genomfört en kriminalunderrättelsebaserad nationell kartläggning av den alkoholrelaterade brottsligheten (RKP-480-3141/04) som ligger till grund för handlingsplanen. Den visar att den storskaliga alkoholsmugglingen och privatinförseln snabbt ökat i omfattning. Problemen är relativt omfattande över hela landet. Men störst är de i Skåne och Halland och på Gotland. Bakom ökningen ligger, förutom den storskaligt organiserade smugglingen, en ökad införsel i samband med reguljär yrkestrafik och vidareförsäljning efter privat införsel. Vissa insatser sker i samverkan med Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, länsstyrelserna, kommunerna och skattemyndigheterna. Det finns behov av en god samverkan mellan tullen och polisen för att förhindra den illegala alkoholinförseln och för att förhindra vidareförsäljning och illegal handel på kommunal nivå.

Gabriel Romanus frågar efter resultat och insatser som gjorts det första kvartalet efter beslutet. Beslutet i sig föranleder inte mig att vidta några ytterligare åtgärder, utan det är inom de berörda myndigheternas ordinarie verksamhet som detta sker.

För att lyckas med att bekämpa den alkoholrelaterade brottsligheten måste vi arbeta inom flera områden. Det gäller bland annat den brottslighet som direkt handlar om alkohol såsom smuggling, illegal lagring och hembränning. Men alkohol är också en bakomliggande faktor i mycket annan brottslighet, vilket är uppenbart när det gäller bland annat rattfylleri men också vid krogvåld, kvinnomisshandel med mera.

Tillsammans med förstärkningarna i förra årets budgetproposition uppgår regeringens ramförstärkning inom rättsväsendet till 750 miljoner kronor år 2005, 1,9 miljarder kronor år 2006 och 3,1 miljarder kronor år 2007 jämfört med år 2004. För polisens del innebär satsningen bland annat att 4 000 nya poliser kommer att utbildas under mandatperioden. Enligt Rikspolisstyrelsen har antalet poliser ökat med över 1 200 på fem år.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för år 2006 (prop. 2005/06:1) att Tullverket tillförs 25 miljoner kronor för att möjliggöra en effektivare bekämpning av narkotikasmuggling samt annan gränsöverskridande organiserad brottslighet. Förstärkningen av anslaget ger Tullverket möjlighet att mer effektivt bekämpa den illegala införseln av bland annat alkohol. Genom satsningen kan utvecklingen av nya och effektivare arbetsmetoder för gränskontrollen ytterligare intensifieras. Regeringen föreslår också att Tullverket tillfälligt under åren 2006 och 2007 tillförs ytterligare 25 miljoner kronor som en del i regeringens åtgärds paket för att få ned arbetslösheten. Syftet är att ytterligare förbättra gränskontrollen för att bekämpa den illegala införseln av bland annat alkohol.

Anf. 22 GABRIEL ROMANUS (fp):

Fru talman! Att den olagliga alkoholförsäljningen är ett allvarligt hot mot arbetet med att begränsa alkoholskadorna är vi överens om. På den så kallade toppkonferens om alkoholpolitiken som vår kollega Kent Härstedt ordnade för två år sedan nere i Helsingborg berättade en polis-

man att man hade identifierat flera hundra personer som ägnade sig åt olaglig vidareförsäljning av turistimporterad alkohol.

För ett år sedan ställde jag återigen frågan hur många av dem som tagits fast. Det svar jag fick var väl att man inte kunde redovisa just någonting. Det är för mig obegripligt hur det kunnat gå så lång tid efter det att vi fått den här orimligt generösa införseln av alkohol innan man satt i gång med ordentliga åtgärder.

Jag hör till dem som anser att det i längden är svårt att ha mycket högre alkoholskatt än omgivande länder om vi inte kan kontrollera införseln. Men det är ju bakvänt att ta upp en diskussion om sänkt skatt innan vi sätter stopp för den olagliga vidareförsäljningen. Därför är det bra att åtgärder nu vidtas, även om de kommer obegripligt sent.

Vi i oppositionen accepterade därför regeringens förslag och ville till och med gå längre. Vi stödde utredningens förslag om att verkligen forma en gemensam grupp av tull och polis för att få ett effektivt arbete. Regeringen sade nej till förslaget, men det utlovades i alla fall från majoritetens sida att vi skulle få en fortlöpande orientering om de resultat som uppnås. Det är därför som jag har ställt den här interpellationen. Det är nu fem månader sedan beslutet fattades och den nya lagen har varit i kraft i fyra månader.

Jag ber att få tacka ministern för svaret, även om jag måste säga att jag tycker att det är ganska tunt. Där talas det om vilka budgetramar som finns, om den analys som gjordes före beslutet. Men det som jag har frågat om är hur det är i det verkliga livet, hur arbetet har organiserats när vi har fått ökade resurser, vilka insatser som har gjorts, om man har fått fast några langare, om man har gjort några beslag. Märks det någonting av de ökade resurserna, eller går de till någonting annat?

Jag vet att Morgan Johansson är väldigt engagerad och vill att vi ska komma åt alkoholproblemen. Därför är det lite svårt att förstå varför det går så trögt. Vi vet också att handlingsplanerna löper ut vid årsskiftet. Vi hade blivit utlovade ett förslag till en ny handlingsplan till den 27 oktober. Vi har inte sett någon plan givetvis. Men efter den dagen fick vi veta att regeringen har fattat beslut, så nu har vi i alla fall fått ett pressmeddelande, men någon plan har vi fortfarande inte sett till, trots att vi länge har vetat att de handlingsplaner som vi nu arbetar efter skulle löpa ut vid årsskiftet. Det är tveksamt om vi hinner behandla den proposition som regeringen har beslutat om före årsskiftet.

För Kent Härstedts utredning nummer två, som har varit ute på remiss, gick remisstiden ut för två månader sedan, den 30 augusti, men vi har ännu inte ens en sammanställning av yttrandena. Det är väldigt svårt att förstå varför det går så trögt. Jag kan försäkra statsrådet att jag kommer att återkomma med frågor om konkreta resultat under det kommande året.

Anf. 23 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s):

Fru talman! Vi har samma uppfattning i grunden, att den här typen av kriminalitet måste bekämpas och det med hjälp av de ökade resurser som nu har tillsatts.

Gabriel Romanus är otålig, och det kanske är rätt. Samtidigt trädde lagstiftningen i kraft för fyra månader sedan, och jag tycker att det kanske är lite väl tidigt att redan nu redovisa resultat. Jag har faktiskt

jagat en del resultat inför förberedelsen av den här interpellationsdebatten och har då fått det beskedet att ett bekymmer som polisen har haft är att det inte finns någon central statistik över bland annat ingripanden när det gäller illegal vidareförsäljning, vilket är väldigt knepigt. Det har aldrig funnits någon sådan, men den bygger man nu upp. Den centrala statistiken kommer att vara i kraft i vår i ett system som kallas Strong. Då får vi ytterligare lite bättre vägledning om vad som faktiskt har hänt.

Bilden av att det inte skett någonting och att vi inte gör någonting är orättvis. Vi utbildar under mandatperioden 4 000 nya poliser. Det tillkommer ungefär en ny polis om dagen, netto, nya unga poliser med ny utbildning och klipp i stegen som kan gå ut och jaga bovar. Vi ser det väldigt tydligt i Skåne, där det hittills tillkommit ungefär 200 nya poliser under de här åren. Man ser överallt i polisverksamheten hur det förstärker deras arbete.

Vi kommer i budgetpropositionen, som riksdagen nu ska behandla, med ytterligare insatser riktade mot tullen, både ramanslag och pengar som en särskild satsning för att få ned arbetslösheten. Vi har precis, vilket jag redovisade i mitt interpellationssvar, fått till stånd ett ökat samarbete med tullen och polisen i en särskild gemensam handlingsplan som togs fram i våras och som man precis har börjat arbeta efter. Vi har infört hårdare straff och gjort nykriminaliseringar, något som polisen också kommer att jobba med. Regeringen antog handlingsplaner i går med nya stora pengar i. Jag tror att det är 250 miljoner kronor som vi kommer att kunna använda för att förebygga alkoholrelaterade problem och narkotikaproblem – ytterligare 250 miljoner år 2006 och 260 miljoner år 2007.

Jag hoppas innerligt att riksdagen behandlar den här propositionen under hösten, för den har ju varit väntad. Enligt vad jag förstår finns inga kontroversiella ting i den, utan jag tror att man kan skapa en ganska bred politisk enighet kring handlingsplanerna. Jag hoppas att Gabriel Romanus också bidrar till att lösa den här frågan redan i år.

Sedan vill jag gärna nämna vilka åtgärder som redan vidtagits. På ett mycket bättre sätt än tidigare bedriver man numera riktade spaningsinsatser mot bussresor till Polen där tullen och Migrationsverket, framför allt i Skåne, följer upp den typ av bussverksamhet som sker där. Man vidtar också riktade spaningsåtgärder mot människor som mer eller mindre varje dag åker över för att ta hem alkohol. Där gör man beslag, följer upp och spanar för att försöka uppdaga och fälla människor till ansvar för illegal vidareförsäljning. Man samverkar för att hitta olika former av bidragstagare, till exempel förtidspensionärer och socialbidragstagare, som drygar ut sina inkomster på det sättet. Det är en samverkan från skattemyndigheternas, domstolarnas och Försäkringskassans sida för att ifrågasätta de bidragen. Det är *ett* arbetssätt.

Anf. 24 GABRIEL ROMANUS (fp):

Fru talman! Statsrådet har alldeles rätt i att jag är otålig. Det är tio år sedan vi kom med i EU, då införselmöjligheterna ökade för vin till 5 liter och för öl till 15 liter. Det är snart femårsjubileum för de mycket stora införselkvantiteterna. Det är klart att jag är otålig. När man ena året hör att polisen för två år sedan har identifierat flera hundra som håller på med den här typen av försäljning och det andra får höra att de i stort sett inte lyckats få fast någon blir man nästan desperat. Detta används som ett

slagträ av alkoholindustrin för att argumentera för att vi ska sänka skatterna. Det kan bli ofrånkomligt att behöva sänka skatterna, men det är en bakvänd ordning. Vi skulle först göra allt vi kan för att få bort den olagliga försäljningen.

De konkreta exempel som statsrådet nämnde nu var det jag ville höra i svaret, naturligtvis inte vad man har satsat i budgetförslaget och i den handlingsplan som tullen gjorde redan för länge sedan. Händer det någonting i verkligheten? Det låter lovande att det händer någonting. På den tredje toppkonferensen hade vi besök av biträdande finansministern i Finland som berättade att tullen i Finland hade ställt upp och gjort beslag och sedan gått ut med detta i tv och andra medier för att skrämja folk från att missbruka de generösa reglerna. Någonting av sådana lite mera kraftfulla tag skulle man gärna ha velat se också i Sverige. Det är fint att det kommer fram en ny polis om dagen. Man får hoppas att de kommer att ägna sig åt att bekämpa den här brottsligheten och att det blir några konkreta resultat.

Nu säger Morgan Johansson att han hoppas att jag ska medverka till att den här planen kommer att antas före årsskiftet. Det hade varit lite lättare om planen hade kommit åtminstone den dag ni hade lovat den, i stället för som nu tre veckor senare, till riksdagen. Vi har vetat i tre fyra år att planen skulle löpa ut vid årsskiftet. Varför har det tagit så väldigt lång tid att få fram den? Är det de samverkande partierna eller Finansdepartementet som bromsar? Var ligger bromsen? Jag tror inte att den ligger hos Morgan Johansson. Något är det som gör att detta går så himla trögt. Detta har vi faktiskt vetat. Planen kunde ha kommit tidigare. Nu kommer man inte ens att ta hänsyn till Kent Härstedts utredning i planen, trots att den utredningen har funnits ett bra tag.

Jag tycker att det faktiskt finns fog för en viss otålighet. Det är inte tidtabellen i riksdagen som är det viktiga. Det viktiga är, som vi vet, att det handlar om människoliv. Det handlar om alkoholskador, om 200 000 barn som växer upp i missbrukarfamiljer och så vidare. Därför skäms jag inte ett ögonblick för att jag verkligen är otålig, och jag vill tro att också Morgan Johansson är otålig. Men låt oss då med gemensamma krafter se efter var bromsarna som gör att detta tar så lång tid ligger. Man blir nästan förtvivlad när man hör detta.

Nu har vi fått pressmeddelande om planen, och det är väl jättefint. I Storbritannien hade ett statsråd som skickar ett pressmeddelande innan det läggs fram en proposition för parlamentet möjligen fått lite bekymmer. Men om man som oppositionspolitiker vill kommentera det som regeringen gör vill man naturligtvis ha tillgång till en proposition innan regeringen går ut och slår sig för bröstet med att den är antagen. Fast vi lever ju inte i Storbritannien, och det kanske vi av andra skäl ska vara glada för. Men jag tycker inte att det är någon riktigt bra ordning som regeringen tillämpar.

Detta är bagateller. Det viktiga är att ni uppvisar resultat.

Anf. 25 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s):

Fru talman! Det tycker jag nog att vi gör. Återigen: Vi utbildar nu fler poliser än vad man har gjort sedan polisen förstatligades för över 30 år sedan. Vi har nu fått upp utbildningstakten på ett sätt som man inte har

sett tidigare. Vi riktar dessa insatser både mot alkoholrelaterad brottslighet och över huvud taget för att kunna möta en ökad kriminalitet.

När det gäller narkotikasidan växer gatulangningsgrupperna, som lades ned i mitten och i slutet av 90-talet, upp igen. De har nu fått en renässans, och det är fler människor som jobbar med detta. Bland de åtgärder som jag redovisade bedrivs också riktade spaningar mot dem som för in alkohol på ett mer industriellt och kommersiellt sätt.

Så jag tycker nog att det är lite orättvist när Gabriel Romanus säger att det inte händer någonting. Det har aldrig hänt så mycket med brottsbekämpningen som det har gjort under den här mandatperioden. Detta innefattar också de ökade resurserna till tullen som vi föreslår i årets budgetproposition. Vi har även infört straffskärpningar.

Jag hoppas att Gabriel Romanus är glad över omfattningen av den satsning som vi nu gör. Det är ganska stora pengar som vi går in med, 250 miljoner för nästa år och 260 miljoner för 2007. Hade jag suttit i riksdagen nu hade jag nästan varit eld och lågor för att gripa mig an arbetet med att behandla den här propositionen så bra som möjligt och för att försöka att få avtryck för mina uppfattningar och åsikter.

Här finns ett grunddokument som ska leda oss från 2006 till 2010. Om vi hade lagt fram det för tre veckor sedan hade kanske förutsättningarna för riksdagen att arbeta varit lite bättre. Men å andra sidan hoppas jag att man kommer att kunna lösa det ändå. Precis som Gabriel Romanus säger är det oerhört angeläget att det blir gjort.

Vad består bromsklossarna i? Ja, det finns ju inga partipolitiska bromsklossar. Däremot står vi nu inför krafter som är svårare att hantera än vad de har varit tidigare.

För några år sedan var det myrtrafiken som förekom mest. Det var 200–300 människor som reste mellan Helsingborg och Helsingör varje dag och förde in alkohol. I dag har detta blivit mindre omfattande. I stället är det organiserade ligor som har tagit över och inför mycket mer alkohol. Man har systematiserat den här typen av kriminalitet på ett helt annat sätt än tidigare. Ena gången tar man in alkohol, gången efter tar man in narkotika och tredje gången smugglar man kanske in människor. Precis den utvecklingen sker nu, och det är någonting som har bitit sig fast.

Därför tycker jag inte att man ska säga som Gabriel Romanus gjorde, att vi först måste bekämpa brottsligheten och sedan diskutera skatten. Jag tror att vi måste föra dessa två diskussioner samtidigt. Skatteskillnaderna i sig driver fram en sådan här organiserad kriminalitet. I längden blir det svårt att klara av den så länge som skatten på exempelvis sprit är tre gånger så hög i Sverige som i Danmark och fyra gånger så hög som i Tyskland. Det är faktiskt också ett bekymmer.

Anf. 26 GABRIEL ROMANUS (fp):

Fru talman! Jag är beredd att diskutera båda sakerna. Men det jag fortfarande tycker är bakvänt är att det har dröjt så länge att få fram dessa åtgärder. Vi visste ju i varje fall för fem år sedan att det skulle bli dessa mycket stora införselmöjligheter.

Jag gläder mig åt att det utbildas fler poliser. Jag ska akta mig för att kommentera den nuvarande justitieministerns insatser, men jag kan inte undgå att påminna om att polisutbildningen ju drogs ned under den soci-

aldemokratiska regeringen, även om det inte var Morgan Johansson som var ansvarig för det.

Er egen utredare Kent Härstedt har föreslagit att man skulle skapa en gemensam styrka för tull och polis. Men det vill ni inte att man ska lägga sig i, utan det ska myndigheterna sköta själva. Jag begär inte att statsrådet ska ta något operativt ansvar i det här fallet, men jag anser att riksdagen fortlöpande ska hållas underrättad om vad som sker ute i verkligheten så att vi kan öka trycket på att det vidtas åtgärder.

Om förseningen av planen har lett till att det blir mera pengar, om det var jobbigt att jobba med Finansdepartementet, får man väl acceptera det, men inte om det beror på bristande förutseende. Vi visste ju redan i våras att den här planen skulle presenteras. Då har jag lite svårt att acceptera tre veckor senare än den 27 oktober, och sedan ska riksdagen expediera den snabbt som sjutton. Det tycker inte jag är en riktig ordning.

Det är bra att man nu tar dessa problem på allvar och att man vill satsa resurser. Men jag kan försäkra statsrådet att jag tänker återkomma och begära redovisning av vad som händer i verkligheten, om det blir några beslag, om man tar fast några av dessa skurkar och om det informeras om det så att man avskräcker andra skurkar, för det här skapar stora sociala problem.

Anf. 27 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s):

Fru talman! Jag ser fram emot sådana debatter framöver. Precis som Gabriel Romanus är också jag angelägen om att detta inte bara blir stora ord och dokument utan att det också får avtryck i verkligheten.

Återigen: Det är svårare att jobba mot den här typen av brottslighet nu än vad det var för några år sedan. Den har redan tagit formen av organiserad kriminalitet, vilket också väcker skattefrågan.

Men den slutgiltiga bilden av brottsbekämpningen är ändå att vi aldrig tidigare har utbildat så många poliser som vi gör nu, i alla fall inte under de senaste 30 åren. Vi tillskjuter dessutom ökade resurser till tullen. Vi har precis fattat beslut om och genomfört hårdare strafflagstiftning för den här typen av kriminalitet. Samarbetet mellan tull och polis fungerar nu också bättre. Så jag tycker nog att vi är på väldigt god väg att ta oss an denna kriminalitet.

Jag ser fram emot att få redovisa ytterligare insatser vid kommande debatter med Gabriel Romanus.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2005/06:50 om flyktingpolitik i ljuset av flyktingarna till spanska Melilla och Ceuta

Anf. 28 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Fru talman! Carl B Hamilton har frågat mig vilka initiativ jag tar i EU och i de bilaterala kontakterna med Marocko och Spanien för att påverka den akuta situationen vid EU:s yttre gräns samt hur jag ser på, och kommer att agera för, ett snabbare genomförande av en gemensam asyl- och

flyktingpolitik. Carl B Hamilton har också frågat mig vilka initiativ jag kommer att ta för att öppna EU för arbetskraftsinvandring.

Fru talman! Händelserna på gränsen mellan Marocko och Spanien där personer har skadats och dödats är djupt tragiska och oacceptabla. Alla länder i EU har ett gemensamt ansvar för att minska riskerna för att detta upprepas. Det har också länderna i Nordafrika. Inte minst det regionala samarbetet i Afrika är viktigt.

Kortsiktigt handlar det om att etablera ordning och reda så att människor inte riskerar sina liv i akuta situationer. Mottagandet av asylsökande och genomförandet av gränskontroller måste organiseras med full respekt för individens mänskliga rättigheter. Och där har EU bidragit med både tekniskt kunnande och finansiellt stöd.

På lång sikt behövs breda insatser för att skapa varaktiga lösningar i ursprungsländerna. EU och Marocko samarbetar bland annat inom ramen för den så kallade Barcelonaprocessen, som har till mål att skapa ett område runt Medelhavet med fred och stabilitet, delat välstånd och förstärkt samarbete i sociala och kulturella frågor.

En konkret åtgärd inom migrationsområdet som EU behöver vidta är att ingå ett återtagandeavtal med Marocko så att migranter som inte är i behov av skydd kan återvända. Men detta är naturligtvis bara en del av lösningen.

Samarbetet med Marocko och med andra transit- och ursprungsländer bör stärkas. Målsättningen måste vara att öka ländernas kapacitet att hantera migrationsströmmar, motverka människohandel, förbättra skyddet för flyktingar samt främja det positiva sambandet mellan migration och utveckling.

Ett sådant arbete pågår redan i EU inom ramen för den föreslagna Afrikastrategin samt förslaget om regionala skyddsprogram. De regionala skyddsprogrammen innebär att EU, i nära samarbete med FN:s flyktingkommissarie, ska bidra till att stärka kapaciteten i tredjeländer när det gäller att erbjuda flyktingar skydd. En annan fråga som Sverige driver i EU gäller etablerandet på unionsnivå av en gemensam kvot för vidarebosättning.

Det behövs också bättre information om de risker som är förknippade med illegal migration, men också om vilka möjligheter som finns att få uppehålls- och arbetstillstånd. Vi vill inte ha ett samhälle där människor lever illegalt och utan sociala skyddsnet och därför riskerar att exploateras. Migration måste ske i ordnade former.

Fru talman! Jag delar Carl B Hamiltons åsikt att en för EU gemensam migrations- och asylopolitik är ett prioriterat mål i svensk migrationspolitik. Det första steget mot en sådan togs i april 2004 med beslut om miniminormer på en rad områden. Och det arbetet fortsätter. Målsättningen måste vara en ökad harmonisering och bättre samordning baserad på humanitet och solidaritet, asyldrätten och internationella konventioner.

Fru talman! När det gäller frågan om arbetskraftsinvandring förs det inom EU en diskussion om en gemensam syn på så kallad ekonomisk invandring. Kommissionen har presenterat en grönbok som lyfter fram viktiga frågeställningar och olika modeller för att skapa ett öppet och flexibelt system där såväl migranternas som ursprungs- och mottagarländernas intressen ska beaktas. Det är angeläget att skapa en gemensam hållning till migrationsfrågorna inom EU.

Vi delar kommissionens åsikt att beslut om arbetskraftsinvandring främst är en nationell angelägenhet inom unionen, varför en europeisk reglering måste göras flexibel och lämna utrymme för enskilda medlemsstaters beslutanderätt.

I februari 2004 gav regeringen en parlamentarisk kommitté i uppdrag att se över regelverket för arbetskraftsinvandring. Syftet är att ta fram ett regelverk som medger ökad arbetskraftsinvandring från länder utanför EU/EES. Kommitténs förslag ska utgå från arbetsmarknadens behov av arbetskraft och syfta till ökad flexibilitet, förenklad administration och långsiktig hållbarhet.

Fru talman! Låt mig avslutningsvis nämna att jag kommer att träffa min kollega, den spanske ministern Jesús Caldera, för bilaterala överläggningar i Madrid den 22 november. Jag kommer då att få tillfälle att diskutera flera av de frågeställningar som jag har berört i mitt svar här i dag.

Anf. 29 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Låt mig börja med att tacka statsrådet för svaret.

Jag tror att man kan dela in den här frågan i vad man ska göra inom Europeiska unionen, vad man ska göra utanför Europeiska unionen och vad man kan göra på kort sikt och på längre sikt.

Ministern säger att en gemensam asyl- och invandringspolitik är ett prioriterat mål för regeringen. Då vill jag ta upp det som står i min interpellation, för det är också Folkpartiets hållning. Jag ska läsa upp det och be statsrådet tala om huruvida hon mer eller mindre instämmer i den beskrivning som vi har gjort: Man bör ha en gemensam flyktingpolitik, men den får inte vara så löslig och mellanstatlig att medlemsländerna i praktiken kan välja att vara snålare i fråga om flyktingmottagande och asyl än de är i dag. Alla EU-länder bör genom en gemensam politik förstås att vara med och ta ansvar för helheten i EU:s flykting- och asytpolitik inklusive den sammantagna nivån på flyktingmottagande och asyl. Den gemensamma politiken bör vara så bindande att det inte kan skapas en negativ spiral beträffande EU-ländernas samlade flyktingmottagande.

Det är Folkpartiets hållning, och ministern har sagt att det är ett prioriterat mål för regeringens politik. Det är ganska viktigt att vi är överens på denna punkt, för jag tror att det är väldigt få i Sverige som har insikten och kunskapen om att det faktiskt finns en majoritet i Sveriges riksdag för en gemensam asyl- och flyktingpolitik i Europeiska unionen.

Sedan är då frågan hur regeringen försöker förverkliga detta inom unionen, och jag tycker att det är en ganska passiv formulering i svaret.

Men jag ska gå vidare med en annan fråga, nämligen arbetskraftsinvandringen. Där är det möjligt att vi inte är lika överens, för jag ser det som att det finns en motsättning i regeringens hållning. Å ena sidan säger statsrådet i sitt svar att det är angeläget att skapa en gemensam hållning till migrationsfrågorna inom Europeiska unionen. Å andra sidan backar statsrådet i nästa stycke från detta, som jag ser det, och talar om att en reglering måste göras flexibel och lämna utrymme för enskilda medlemsstaters beslutanderätt.

Den gemensamma hållningen är inte en gemensam lösning, utan den gemensamma hållningen förefaller vara att alla länder gör som de själva vill. Det är visserligen en gemensam hållning, men det är inte en gemen-

sam lösning. Det är här som problemen uppstår, tycker jag. Både ministern och jag vet ju att man inte kan ha vattentäta skott mellan dem som söker asyl och dem som är arbetskraftsinvandrare. Då kan man inte heller ha helt olika politisk inställning till hur frågan ska hanteras inom Europeiska unionen och, som regeringen gör, säga att beträffande asyl och flyktingar ska EU ha en gemensam politik, medan beträffande arbetskraftsinvandring ska vi ha ett nationellt beslutsfattande. Det kommer inte att fungera. En politik uppdelad på det sättet blir en ren skrivbordsprodukt. Därför tror jag att det är viktigt att ministern klargör huruvida regeringen faktiskt också eftersträvar en gemensam politik och gemensamma lösningar och inte bara en allmän gemensam hållning att alla ska göra som de själva vill.

Nu har jag inte så mycket talartid kvar, men jag ska naturligtvis återkomma till frågan om Marocko och situationen i de nordafrikanska enklaverna och vad man ska göra på kort respektive lång sikt.

Anf. 30 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Fru talman! Först vill jag tacka för interpellationen, för den tar verkligen upp en oerhört aktuell fråga. Det är också en fråga som speglar ett aktuellt problem. Jag tycker att uppdelningen som Carl B Hamilton gjorde, att det handlar om vad vi ska göra inom EU, vad vi ska göra utanför EU, vad vi ska göra på kort sikt och på lång sikt, verkligen är ett bra sätt att strukturera. Det finns ingen enkel lösning på det här.

Jag tror att det i debatten ibland finns ett behov av att hitta en lösning, men jag tror inte att det går. Vi lever, som jag brukar säga, i en av världens rikaste världsdelar, och vi lever granne med världens fattigaste kontinent. Vi lever granne med en kontinent där det förekommer väpnade konflikter och har varit väldigt många väpnade konflikter och där människor befinner sig på flykt. Självkärligt uppstår här ett oerhört behov och ett tryck som vi måste hitta olika lösningar på. Men det finns ingen enkel lösning, utan det är väldigt mycket långsiktiga insatser som vi måste göra men naturligtvis också insatser på kort sikt.

En gemensam asyl- och flyktingpolitik är verkligen ett prioriterat område för regeringen. Det är något som jag tar upp i stort sett i alla mina anföranden när vi träffas i EU, i rådet. Jag tror precis som Carl B Hamilton att det här är något som vi ska sträva efter, och det är för flyktingarnas bästa. Självkärligt är det bättre för flyktingar att 25 länder har en gemensam politik än att varje land har sin egen flyktingpolitik. Om varje land har sin egen flyktingpolitik kan det så att säga driva nedåt. Men om vi har ett gemensamt ansvar, sätter press på varandra och försöker hitta gemensamma nivåer på flyktingpolitiken blir det så att vi kommer att pressa flyktingpolitiken uppåt i stället för nedåt. Jag är alldeles övertygad om detta. Vi ser ju att det finns länder som står utanför det här samarbetet och som då, så att säga, kan lägga sig under.

Vi har nu kommit fram till minimiregler på det här området, och jag tror att det är väldigt bra. Det är minimiregler som för svensk del är väldigt låga, kan man säga. Vi ligger betydligt högre. Men det är trots allt minimiregler som innebär att många länder måste höja sig. Nu har vi det golvet att stå på, och sedan ska vi gå vidare med att hitta en gemensam politik.

Sedan menar jag också att det är för flyktingarnas bästa att många länder tar ett gemensamt ansvar. Det är också för flyktingarnas bästa att veta att när man kommer till ett EU-land får man samma behandling oavsett vilket land man kommer till. Den situation vi har haft, och som vi också har i dag, att människor åker från ett land till ett annat, är inte bra för människor. Därför måste vi fortsätta att jobba vidare på en gemensam flyktingpolitik. Jag menar att en gemensam politik är åtminstone en del av lösningen på de problem som vi ser i dag. Därför måste vi fortsätta arbeta, och arbetet måste gå väldigt snabbt.

Anf. 31 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Jag tackar för det. Jag konstaterar att vi förefaller ha ganska likartad hållning beträffande önskvärdheten av en gemensam asyl- och flyktingpolitik inom Europeiska unionen. Jag tycker att det vore bra om vi i debatten i Sverige, när vi nu förhoppningsvis har löst de inrikespolitiska problemen på det här området, också mer kommer att diskutera vad Europeiska unionen ska driva för gemensam politik, vad den ska innehålla.

Det jag var besviken över i svaret var att ministern inte tog upp frågan om arbetskraftsinvandring och att man omöjligen kan ha en gemensam politik beträffande asyl och flyktingar och nationell politik på de andra områdena – av precis de skäl som ministern själv angav beträffande den nationella asyl- och flyktingpolitiken i de olika medlemsländerna. Där väntar jag fortfarande på svaret.

Sedan går jag över till Nordafrika. Det är ju inte bara Marocko. Det är även Libyen, även om jag inte tog upp det i min interpellation. Det är samma problem där. Det är människor som kommer till Marocko och Libyen. De som flyr eller som försöker ta sig in i de här enklaverna är ju inte bara från Marocko, och de som lämnar Libyen är inte libyer i första hand, utan det är människor, som ministern också var inne på, från övriga delar av Afrika.

Lösningen är knappast högre stängsel och fler kontroller, utan det är andra saker. Det är skydd av flyktingar i regionen. Det är att öka möjligheterna för flyktingar att komma tillbaka till sina hemländer. I beskrivningen av vilka åtgärder som ska vidtas är vi kanske inte så oense, tror jag, men det som är viktigt är att ministern kan vara mer specifik beträffande Sveriges engagemang för att mobilisera Europeiska unionen som ett instrument för den svenska politiken i detta hänseende och vilka initiativ som Sverige tar.

Man kan ta sin utgångspunkt just i de akuta situationerna. Man kan lyfta upp dem och säga: Här har vi de akuta situationerna. Nu ska vi inom Europeiska unionen driva på för mer långsiktiga principiella lösningar på de här problemen. Jag upprepar detta: skydd av flyktingar i regionen, ökade möjligheter för flyktingar att komma tillbaka till sina hemländer.

Och vad säger Sverige beträffande Malta, som nu har kommit i en mycket trängd situation på grund av närheten till Libyen och de flyktingar som kommer via Libyen till Malta? På vilket sätt kommer Sverige att mobilisera Europeiska unionen för att lösa det problemet? Eftersom ministern nämnde sin spanska kollega är man naturligtvis intresserad av om

det är något särskilt som Sveriges regering kommer att ta upp i sina bilaterala diskussioner med Spanien.

Vad kommer Sverige att göra inför det toppmöte mellan EU och Afrika som snart kommer att äga rum? Kommer Sverige att använda det tillfället till att driva på i de här frågorna, för att lösa de här migrations- och flyktingfrågorna både på kort sikt och på längre sikt?

På längre sikt är det ju så att det behövs bistånd, handel och demokratiutveckling i Afrika. Sverige kan göra vissa saker där men återigen: Sverige måste mobilisera Europeiska unionen, kanske inte bara dess biståndspolitik utan snarare dess förmåga att, liksom i Östeuropa, sprida demokrati, rättsstat och ekonomisk utveckling i de här delarna av Afrika, både norr om Sahara och söder om Sahara. Vad gör Sverige långsiktigt inom EU? Vad är Sveriges position?

Anf. 32 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Fru talman! Det var väldigt många frågor. Jag vet inte om jag kommer att hinna svara på alla. Jag tror på det som Carl B Hamilton sade om en del av lösningen. Bistånd, handel och demokratiutveckling i Afrika – där någonstans har vi en väldigt viktig del.

Vad jag vill säga är att Sverige under hela tiden har drivit just de här frågorna i samband med migrationspolitiken. Jag sitter på UD, och i Sverige ser vi ju migrationspolitiken som en del av bistånds- och utrikespolitiken. Det gör man inte i väldigt många andra EU-länder utan det är inrikesministrar och justitieministrar som jag träffar i EU. I början, 1996, var det här perspektivet, att också göra något åt orsakerna till att människor flyr, ganska främmande. Däremot är det något som Sverige har drivit hela tiden. Nu tycker jag att vi ser resultatet. Nu diskuterar vi regionala skyddsprogram. Nu diskuterar vi: Vad kan EU göra? Hur kan vi samla? Hur kan vi få in biståndspolitik i det som gäller utrikespolitiken, demokratiutbyggnaden och så vidare? Det tycker jag är något som Sverige har drivit och drivit framgångsrikt. Där tror jag att vi är helt överens.

När det gäller de kortsiktiga insatserna med tanke på vad som händer har ju kommissionen varit i de spanska enklaverna. Man har anslagit 40 miljoner euro. Man har gett tekniskt stöd till Spanien. Vad vi har drivit från svensk sida är att UNHCR måste delta i det arbetet. Vad det här handlar om är precis det som Carl B Hamilton säger. Det handlar om väldigt många människor som försöker ta sig till Europa av olika skäl. En del av dem har skyddsbehov, och de måste få skydd i unionen. Det är en mänsklig rättighet att söka asyl, och det är en mänsklig rättighet att få asyl om man är förföljd. Det måste vi kunna leva upp till.

Här menar jag att UNHCR har en oerhört viktig funktion. UNHCR har också varit på plats och är delaktigt i det här arbetet. Man räknar från UNHCR:s sida med att ungefär 10 % av dem som kommer har behov av skydd. Resten är naturligtvis människor som söker arbete, som vill komma in och få en bättre tillvaro – eller få en tillvaro över huvud taget. Det är fattigdom det handlar om i grunden.

Arbetskraftsinvandring är, menar jag, också en väldigt viktig fråga som vi nu börjar diskutera ordentligt i EU. Kommissionen har gett ut en grönbok. Vi har en väldigt bred diskussion om de här frågorna på EU-nivå.

Prot. 2005/06:28
11 november

Svar på
interpellationer

Jag menar att EU behöver en strategi för de här frågorna. Vi ser att migrationen är en stor fråga globalt. Vi har 10 miljoner flyktingar – det är ett väldigt stort problem – men vi har 190 miljoner människor som rör sig av andra skäl, och vi måste hitta metoder för att hantera detta på bästa sätt, för människor och för samhället. Därför är migrationspolitiken, tror jag, något som det är oerhört viktigt att vi ägnar stor uppmärksamhet åt. Jag tror att vi behöver en gemensam strategi.

När det sedan gäller behovet av arbetskraftsinvandring kan det se olika ut i olika länder. Vi måste ju utgå från de behov som finns i varje land. Jag menar att hur det ska se ut, nivån, måste vara ett nationellt beslut.

Anf. 33 CARL B HAMILTON (fp):

Herr talman! Ministern säger att EU behöver en strategi beträffande arbetskraftsinvandring. Ju mer jag lyssnar på ministern, desto mer tycker jag att det är regeringen som behöver en strategi för detta. Det går inte, som jag tidigare har påpekat, att ha *en* hållning beträffande att man ska ha en gemensam asyl- och flyktingpolitik och en annan beträffande arbetskraftsinvandring. Jag är helt övertygad om att det blir en skrivbordsprodukt. En sådan politik kommer inte att fungera i praktiken.

Därför tror jag till exempel att man ska sträva efter att ha gemensamma arbetstillstånd. En person som lyckas komma in i Europeiska unionen från tredjeland får ett arbetstillstånd och kan sedan välja var han eller hon vill arbeta. Det kommer att lösa frågan om nivån. Man får ju inte arbete där det är överskott på arbetskraft. Det tror jag är någonting som man ska eftersträva. Min avslutande fråga blir om ministern kan tänka sig att man har en sådan ordning att man har gemensamma arbetstillstånd i Europeiska unionen. Det handlar just om att binda ihop politiken på olika områden, som ministern tidigare sade om inrikes- och utrikespolitik.

Avslutningsvis: Vad tänker Sverige göra beträffande Afrika? Nu har vi ett ordförandeskap i Europeiska unionen, Storbritannien, som har satt Afrika som högsta prioritet, inte bara i EU utan också vid G 8-mötena och i G 8-samarbetet. Nu är det ett gyllene tillfälle. Hur tänker Sverige utnyttja detta gyllene tillfälle, till exempel i samband med EU:s toppmöte med Afrika?

Anf. 34 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Herr talman! Det känns som om jag skulle behöva ännu mera tid.

Jag börjar med frågan om strategi. Ja, jag menar att vi behöver en strategi. Det är precis det vi nu håller på att diskutera: Vilken nivå ska man lägga sig på när det gäller harmonisering? Det är en svår fråga, och det är en svår fråga för alla länder, skulle jag vilja säga. Här pågår alltså en diskussion, och jag är alldeles övertygad om att vi kommer fram till en gemensam strategi. Vad den ska innehålla och hur den ska se ut får vi se.

Dessutom är det så att vi har en parlamentarisk kommitté som just tittar på behoven för svensk del och hur vi ska förändra den lagstiftning som vi har i dag, dels göra den enklare, dels att också öppna upp för arbetskraftsinvandring. Vi vet ju att vi kommer att hamna i en sådan situation att vi kommer att behöva arbetskraftsinvandring. Vi har en

befolkning som blir äldre och äldre, och så ser det ut i hela Europa. Därför tror jag att diskussionen i EU just nu är oerhört viktig, därför att vi kommer också att hamna i en konkurrenssituation i förhållande till varandra så småningom. Det kommer att bli ont om arbetskraft, och därför tror jag att det är oerhört viktigt att vi även här hittar gemensamma riktlinjer.

Afrika är ju det viktigaste området för Sverige och har så varit under väldigt lång tid när det gäller samarbete för demokratiuppbyggnad och utveckling. Nu gäller det att också så att säga lägga migrationsaspekter på detta. Vad är det som behövs i de här länderna, där människor flyr av olika skäl? Hur kan man lösa problemen när det gäller utvecklingen, när det gäller utvecklings-samarbete, men också när det gäller demokratiuppbyggnad och mänskliga rättigheter?

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellationerna 2005/06:70 om splittring av asylsökande familjer och 72 om skydd mot hatbrott på Migrationsverkets förläggningar

Anf. 35 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Herr talman! Tasso Stafilidis har i två interpellationer frågat mig om behandlingen av asylsökande HBT-personer hos Migrationsverket. I den första interpellationen har han frågat vilka åtgärder jag avser att vidta för att dels asylsökande homosexuella familjer inte ska splittras under tiden deras ansökan om asyl prövas, dels stärka HBT-kompetensen på alla nivåer inom Migrationsverket. I den andra interpellationen har han frågat vilka åtgärder jag avser att vidta för att stärka skyddet för de flyktingar som utsätts eller riskerar att utsättas för hedersrelaterad brottslighet på grund av sin sexuella läggning eller könsidentitet. Interpellationerna besvaras i ett sammanhang.

Personer som riskerar dödsstraff har rätt till skydd i vårt land. Det samma gäller dem som riskerar förföljelse på grund av sin sexuella läggning. Detta följer av utlänningslagen som föreskriver ett absolut skydd mot återsändande för den som riskerar att straffas med döden eller med kroppsstraff eller att utsättas för tortyr eller förnedrande behandling eller bestraffning. Enligt den särskilda skyddsgrund, skyddsbehövande i övrigt, som infördes i utlänningslagen 1997, har asylsökande vidare rätt att få stanna i Sverige om de känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av kön eller homosexualitet. I september 2005 beslutade regeringen om propositionen *Flyktingskap och förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning*. I propositionen föreslås att personer som känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning, och som enligt nuvarande bestämmelser ges skydd som skyddsbehövande i övrigt, i stället ska få skydd som flyktingar.

Migrationsverket har på uppdrag av regeringen och i samråd med bland annat HomO och RFSL utarbetat riktlinjer för handläggning och bedömning av asylärenden där förföljelse på grund av sexuell läggning åberopas. I dessa berörs även frågor kring boendet. Utgångspunkten när det gäller boende är att familjer ska hållas samman. Det gäller förstås

oavsett de inblandades sexuella läggning. I det enskilda fall som tas upp i en av interpellationerna har Migrationsverkets utredning visat att nämnda riktlinjer inte följts. Självfallet ska så ske. Det är i sammanhanget av stor vikt att verkets anställda har nödvändiga kunskaper i frågor som rör homo-, bi- och transsexuella personer. Verket genomför i detta syfte verksgemensam utbildning.

Det är, enligt riktlinjerna, viktigt med ett bra samarbete både mellan olika handläggare och över enhetsgränserna vilket skapar goda förutsättningar för att homo-, bi- och transsexuella personers särskilda behov ska kunna uppmärksammas och tillgodoses under asylprocessen. Enligt verket är många av de homo-, bi- och transsexuella personer som kommer till Sverige och söker asyl i dålig psykisk kondition och kan därför behöva stöd och vård. Det är därför viktigt att dessa personer tidigt erbjuds ett hälsosamtal eller en hälsoundersökning av landstinget.

Våld och hot mot homo-, bi- och transsexuella personer utgör brottsliga handlingar och ska beivras. Vid sidan av attitydpåverkande insatser är det för att förebygga sådan brottslighet också här nödvändigt med kunskap, inte minst om gällande lagstiftning.

Herr talman! Migrationsverket registrerar inte sexuell läggning, varför varje person med specifika behov måste stimuleras att själv uppmärksamma personalen inom det boende som verket anordnar för att få den hjälp och det stöd som han eller hon behöver. Öppenhet och förtroende i kontakten mellan anställda inom verket och berörda asylsökande är av grundläggande betydelse för att personalen ska kunna medverka till flexibla lösningar i nära samråd med den enskilde i till exempel boendefrågor. Detsamma gäller för verkets arbete för att undvika att dessa personer utsätts för trakasserier och våld på grund av sin sexuella läggning på verkets anläggningar.

Anf. 36 TASSO STAFILIDIS (v):

Herr talman! Migrationsministern! Vi förflyttar oss till Katrineholm. Där bor Sara. Sara kom från Iran för ett par år sedan. Hon föddes som pojke, men identifierar sig själv som flicka. Hon söker skydd i Sverige. Hon söker asyl på grund av sin könsidentitet. Hennes ärende handläggs av Migrationsverket. Tillsammans med sin mamma hamnar hon på en flyktingförläggning, och så småningom händer det.

Här i Sverige vill Sara kunna leva öppet. Hon vill kunna gå runt som kvinna. Hon vill kunna använda de attribut som hon inte kunde använda i, i det här fallet, Iran. Det hela leder till att Sara blir förföljd, trakasserad, hotad och slagen av de andra på flyktingförläggningen. I det boende där Sara bor finns många från Iran och andra Mellanösternländer samt från afrikanska länder vilka inte accepterar Saras identitet. Sara vågar inte gå ut. Hon vågar inte gå på sfi.

Detta aktualiserar Sara gång på gång för sin handläggare på Migrationsverket. Gång på gång aktualiserar hon problemet också för den husvärd som finns där Sara bor, men det ger inte något resultat. Handläggaren på Migrationsverket avslår gång på gång hennes ansökan om att få byta boende.

Herr talman! Det är positivt att Barbro Holmberg erkänner att det finns problem, men jag blir ledsen över att migrationsministern inte presenterar ett enda konkret förslag på vilka åtgärder hon tänker vidta. Snart

ska till exempel regleringsbrevet vara klara, och jag undrar om ministern tänker föra in några mer specifika uppdrag och krav i Migrationsverkets regleringsbrev när vi ser exempel efter exempel på att Migrationsverkets riktlinjer inte följs.

Herr talman! Jag tar specifikt upp transpersoners särskilda utsatthet i fråga om hatbrott och hedersrelaterade brott. Om detta säger migrationsministern ingenting, trots att vi vet att transpersoner inte skyddas av brottsbalkens bestämmelse om hatbrott eftersom kränkningar på grund av könsidentitet inte omfattas av den. Vi vet också att hatbrotten mot HBT-personer ökar. Det visar alla de undersökningar som gjorts, nu senast av Expo som presenterades häromdagen. Även Säpo kommer att presentera sin nya statistik.

Flyktingar som flyr på grund av politiska skäl och tortyr kan räkna med ett skydd när de kommer till Migrationsverkets förläggningar. De kan räkna med att inte bli torterade på förläggningarna. Dessvärre är det inte så för HBT-personerna, migrationsministern. De känner inte det skyddet. De känner sig inte trygga. Så länge inte kraftfulla åtgärder vidtas från bland annat Migrationsverkets och regeringens sida legitimerar vi de brott som begås. Det är brott som oftast heller inte anmäls, för HBT-personerna vågar inte ha kontakt med polisen. De vågar inte bli "polisfrågor" utan accepterar att bli slagna och trakasserade. Så ska det inte vara.

Så jag hoppas, migrationsministern, att jag kan få några konkreta svar i dag. Vi har regleringsbrevet, där regeringen ger uppdrag till Migrationsverket. Jag tycker att det skulle vara utmärkt om man följde upp dessa riktlinjer och såg till att Migrationsverket följer dem.

Anf. 37 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Herr talman! Jag vill tacka för interpellationen, för det här är verkligen viktiga frågor. De berör utredningarna av människor som kommer hit och åberopar skäl som gäller deras sexuella läggning. Det handlar om vilka beslut som fattas, men det handlar också om boende och bemötande, om attityder och möjligheter att skydda människor på de boenden som Migrationsverket ordnar. I grunden handlar det naturligtvis om mänskliga rättigheter – självklart.

Det vi gjort från regeringens sida, vilket jag också sade i mitt inledande svar, det är att markera vikten av dessa frågor i den proposition som vi nu lämnat till riksdagen. Det handlar om att förföljelse på grund av kön och sexuell läggning ska vara flyktinggrundande. Det ska inte så att säga vara fråga om skyddsbehövande i övrigt utan det ska verkligen vara flyktinggrundande. Vi förstärker alltså skyddet för människor som söker på grund av sin sexuella läggning.

Sedan har regeringen redan tidigare uppmärksammat att det finns andra problem, att det finns andra saker som man måste göra. Det handlar om just bemötande, attityder, kunskaper och kompetens. Det var skälet till att regeringen gav Migrationsverket i uppdrag att utarbeta de här riktlinjerna.

Det fall som Tasso Stafilidis tog upp i sin interpellation har lett till en utredning på Migrationsverket där Migrationsverket uppmärksammat att det fanns fel som var begångna utifrån de riktlinjer som Migrationsverket utarbetat när det gäller boende. Självklart ska familjer hållas samman.

Det har i sin tur lett till att man nu genomför utbildningar på Migrationsverket. Det tror jag definitivt behövs, och det kommer sannolikt att behövas under lång tid framåt eftersom de här frågorna inte enbart kan lagregleras utan det handlar väldigt mycket om just bemötande och attityder.

Jag vill uppmärksamma Tasso Stafilidis på att jag i svaret på interpellationen inte slutar med det som man brukar sluta med, nämligen att säga att jag anser att det inte behöver vidtas några andra åtgärder på det här området. Det finns ingen sådan formulering för jag vill gärna följa den här frågan väldigt noga och se om den utbildning som Migrationsverket nu genomför är tillräcklig eller om vi måste vidta andra åtgärder.

Jag är övertygad om att vi måste vidta andra åtgärder eftersom jag tror att vi på just det här området inom mänskliga rättigheter har mycket kvar att göra. Men jag vill först följa det som nu görs på Migrationsverket. Det finns en medvetenhet om att de här frågorna är viktiga, och därför genomförs också utbildningen.

Anf. 38 TASSO STAFILIDIS (v):

Herr talman! Migrationsministern besvarar nu i sitt andra inlägg min andra fråga som handlar om familjesplittring, men det jag tog upp i min första frågeställning handlade om boendet för transpersoner, vilket inte aktualiserats tillräckligt i svaret.

Låt mig så gå över till det särskilda fallet som ju fått kritik även från JO. Även JO har alltså i det enskilda fallet kritiserat Migrationsverket vad gäller familjesplittringen och det faktum att Migrationsverket satte de två personerna på olika förläggningar. Konsekvensen av det var bland annat att de två personerna fick använda sin dagarsättning, som var avsedd för mat, till tågresor för att kunna mötas.

Vi vet att dessa två personer i dag lever gömda. Vi vet också att Migrationsverket inte vidtagit en enda åtgärd för att deras asylskäl ska tas på allvar. De lever gömda. Migrationsverket har inte gjort något åt det. Migrationsverket har inte på något sätt rättat till de fel som begåtts mot de två personerna, utan det är fortfarande ett ärende där avvisning ligger till grund. Därför har de tvingats gömma sig. Detta är beklagligt, i synnerhet när – förutom JO – Migrationsverket självt riktar kritik mot sin egen handläggning. Jag förstår inte varför man inte kan reda ut de felaktigheter som begåtts och faktiskt hantera ärendet på nytt.

Det Migrationsverket tar upp, och som är det enda övergripande för de två interpellationer som jag ställt, är just HBT-kompetensen. När det gäller den verksgemensamma utbildning som migrationsministern här tar upp undrar jag vad den kommer att innehålla. Vet migrationsministern det? Vilka kommer att delta? Gäller det på alla nivåer? Gäller det hushållarna på förläggningarna? Gäller det verkligen alla?

De erfarenheter jag har av att ha träffat tjänstemän och handläggare på Migrationsverket är att det enbart är några stycken som deltar i utbildningarna och att de inte når ut till alla dem som måste få den kompetensen. Vi borde ställa samma krav där som på andra områden. Om man ska jobba inom Migrationsverket ska en förutsättning vara att det finns ett kryss i rutan för att man är HBT-kompetent. Annars ska man inte få jobba inom Migrationsverket.

Det är väldigt enkelt. Ett sådant krav skulle också göra att Migrationsverket ser till att göra kraftfulla insatser för detta. I dag är det upp till de av Migrationsverkets anställda som är intresserade och eldsjälar att delta i utbildningarna. Det är olyckligt.

Vi ser det inom många andra områden i samhället. Vi ser det inom skolan, rättsväsendet och så vidare. Migrationsverket är inte den enda myndigheten som har brist på HBT-kompetens hos sin personal. Men det får andra allvarliga konsekvenser.

Det får konsekvenser för de människor som söker sig till Sverige därför att de har utsatts för förföljelse och brott i sina hemländer på grund av sin sexuella läggning eller könsidentitet. De ska inte behöva uppleva samma hat och samma trakasserier när de kommer till Sverige.

Jag hoppas att migrationsministern ändå kommer att se över om det finns möjligheter att ändra i regeringens regleringsbrev till Migrationsverket.

Anf. 39 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Herr talman! Först till det specifika fall som Tasso Stafilidis tar upp i interpellationen om familjesplittring. Den utredning som JO gjorde, utifrån den information jag har fått, och likaså den utredning som Migrationsverket gjorde handlar om själva boendet. Var det riktigt att placera människor på två olika ställen? Nej, svarar man. Det var inte riktigt. Familjer ska naturligtvis hållas samman när det gäller boende.

Däremot är själva besluten i asylfrågan någonting annat. Det kan inte vare sig jag eller JO uttala oss om. Det är någonting som Migrationsverket fattar beslut om som en oberoende myndighet. Det finns också en möjlighet att överklaga och få det beslutet prövat av en överinstans.

När det sedan gäller utbildningen bad jag att få kursprogrammet. Det kallas för Migrationsprogrammet. Det riktar sig till handläggare och beslutsfattare som arbetar inom asylprocessen. Det är de som arbetar med asylprövning, de som arbetar med mottagande av asylsökande, det vill säga boendehandläggare, och också människor som arbetar inom förvarren.

Det är likaså de som arbetar med besöks- och bosättningsdelarna. Det är inte bara fråga om asyl, utan det handlar också om besök och bosättning. Det är de som deltar i utbildningen. Självklart deltar inte hela Migrationsverkets personal i utbildningen samtidigt. Man betar av viktiga nyckelpersoner på de olika ställena. Utbildningen ska naturligtvis nå dem som arbetar inom Migrationsverket.

Jag är inte beredd att säga att jag inte kommer att vidta några åtgärder. Som jag tidigare sade tror jag att vi kommer att behöva vidta åtgärder. Men jag vill gärna följa detta noga och se vad det får för genomslag. Helt klart är det så att utbildningen behövs, som också Tasso Stafilidis pekar på.

När det sedan gäller frågan om mänskliga rättigheter för homo-, bi- och transsexuella är det förmodligen det område inom mänskliga rättigheter där vi kanske har mest kvar att göra. Samtidigt är det en oerhört viktig fråga för regeringen. Vi arbetar på en rad olika områden. Jag ska bara nämna några sådana områden.

Skolverket har fått i uppgift att se över läroböckerna i grundskola och gymnasieskola. Sida har fått i uppdrag att göra en översyn av hur den

svenska utvecklingspolitiken bidrar till att stärka homo- och bisexuellas rättigheter och möjligheter. Brottsoffermyndigheten har fått i uppdrag att prioritera bidrag till projekt om brott med bland annat homofobiska inslag. Statens folkhälsoinstitut har också fått ett uppdrag.

Vi har en rad olika insatser som är på gång inom olika områden. Men, återigen, jag tror att det är något som vi måste följa väldigt noga, och vidta ytterligare åtgärder vid behov.

Anf. 40 TASSO STAFILIDIS (v):

Herr talman! Jag är givetvis glad över att migrationsministern här talar om att hon aktivt kommer att följa området för att se på vilket sätt hon ska kunna agera kraftfullast. Det är alldeles utmärkt. Migrationsministern är också välkommen att tillsammans med till exempel riksdagens tvärpolitiska HBT-grupp sätta sig ned och diskutera, titta på frågorna, följa upp och se vad det är som händer ute i samhället.

Migrationsministern tar även upp den förändring i flyktinglagen som kommer att ske. Det är alldeles utmärkt. Något som inte aktualiseras och inte har aktualiserats särskilt mycket i debatterna är just när det är två personer som kommer, två personer som flyr.

Vi har oftast i debatter och diskussioner talat om enskilda homosexuella, transpersoner eller HBT-personer över huvud taget som flyr till Sverige och söker hjälp och skydd. Vi vet att två öppet homosexuella personer inte kan leva fritt i till exempel Syrien eller något av de andra aktuella länderna. Det är Syrien i det enskilda konkreta exemplet som vi har diskuterat med de statslösa palestinierna.

Det är också viktigt att vi tittar på det. När det kommer par och familjer som är HBT-familjer på ett eller annat sätt måste man också vidga sina vyer och se att asylskälen ser annorlunda ut än när det är en enskild person som kommer hit. Vi har inte aktualiserat par och familjer inom HBT-området på något sätt alls tidigare.

Det hoppas jag att migrationsministern kommer att ta till sig och se till i det aktiva arbetet. Jag skulle bli glad för det. Jag är självfallet också glad för de åtgärder som vidtas. Jag hoppas att vi kan fortsätta att arbeta tillsammans för att förbättra inom området HBT- och migrationspolitik.

Anf. 41 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Herr talman! Det hoppas jag också. Jag träffar gärna riksdagens tvärpolitiska HBT-grupp och diskuterar de här frågorna. Det är viktigt. När det gäller Genèvekonventionen brukar jag säga att den skrevs av män för män. Den skrevs också i en tid när man inte hade särskilt mycket kunskap. Man hade inte särskilt mycket kompetens vare sig vad gäller kvinnors asylskäl eller vad gäller människor som är homo-, bi- eller transsexuella.

Därför är jag också väldigt glad för att vi nu har fått fram den här propositionen som verkligen markerar att det inte är några andra typer av skyddsskäl utan flyktingskäl. Man måste se det utifrån de enskilda individernas perspektiv. Jag är övertygad om att vi har stärkt och nu stärker skyddet för homo-, bi- och transsexuella.

Men lagstiftning räcker inte. Vad som krävs är också en ökad kompetens, en ökad medvetenhet och en öppenhet att se problemen på ett annat sätt. Det handlar om utbildning och attityder. Jag tror att vi kommer att

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Motioner

2005/06:Sk2 till skatteutskottet

2005/06:Sf6 till socialförsäkringsutskottet

2005/06:Bo7 och Bo8 till bostadsutskottet

8 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Framställning

2005/06:RS1 Säkerhetsskydd m.m.

Motioner

med anledning av prop. 2005/06:35 Lag om omvandling av fängelse på livstid

2005/06:Ju10 av Peter Althin m.fl. (kd)

2005/06:Ju11 av Beatrice Ask m.fl. (m)

med anledning av prop. 2005/06:37 EU:s insolvensreglering

2005/06:L2 av Yvonne Andersson m.fl. (kd)

med anledning av prop. 2005/06:38 Trygghet, respekt och ansvar – om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever

2005/06:Ub4 av Ulf Nilsson m.fl. (fp)

2005/06:Ub5 av Birgitta Sellén m.fl. (c)

2005/06:Ub6 av Inger Davidsson m.fl. (kd)

2005/06:Ub7 av Sten Tolgfors m.fl. (m)

9 § Anmälan om interpellation

Anmälades att följande interpellation framställts

den 11 november

2005/06:104 av *Gunilla Tjernberg* (kd) till statsrådet Ulrica Messing

Långsiktig lösning för förbindelsen till Holmön

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 november.

10 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 10 november

2005/06:322 av *Johnny Gylling* (kd) till statsrådet Ulrica Messing
Minnesdag för trafikoffrer

2005/06:323 av *Tina Acketoft* (fp) till statsrådet Morgan Johansson
Bidrag till kvinnojourer

2005/06:324 av *Tina Acketoft* (fp) till statsrådet Lena Hallengren
Förvärvsarbete och sfi-utbildning

2005/06:325 av *Anita Jönsson* (s) till statsrådet Ulrica Messing
Lika konkurrensmöjligheter för flyget

2005/06:326 av *Gunilla Tjernberg* (kd) till statsrådet Ulrica Messing
Bro över Kvarken

2005/06:327 av *Ewa Thalén Finné* (m) till statsrådet Ulrica Messing
Finansiering av E 22

2005/06:328 av *Ewa Thalén Finné* (m) till justitieminister Thomas Bodström

Utfärdandet av nya pass

2005/06:329 av *Ewa Thalén Finné* (m) till statsrådet Ylva Johansson
Vård och behandling för hepatit C-sjuka

2005/06:330 av *Cristina Husmark Pehrsson* (m) till statsrådet Ylva Johansson

En reviderad biobankslag

2005/06:331 av *Sermin Özürküt* (v) till utrikesminister Laila Freivalds
Konflikten mellan Eritrea och Etiopien

2005/06:332 av *Sermin Özürküt* (v) till utrikesminister Laila Freivalds
Våldsutvecklingen i Etiopien

den 11 november

2005/06:333 av *Torsten Lindström* (kd) till statsrådet Ibrahim Baylan
Religionsämnet i gymnasieskolan

2005/06:334 av *Torsten Lindström* (kd) till utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky

Försöksverksamhet med ändrad organisation inom högskolan

2005/06:335 av *Göran Persson* i Simrishamn (s) till statsrådet Ulrica Messing

Svensk Kassaservice

2005/06:336 av *Jan Lindholm* (mp) till statsrådet Ylva Johansson

Läkemedelsverket och Ritalina

2005/06:337 av *Anne-Marie Ekström* (fp) till statsrådet Barbro Holmberg
Fällande dom i Europadomstolen

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 november.

11 § Anmälan om skriftligt svar på fråga

Prot. 2005/06:28
11 november

Anmälades att skriftligt svar på följande fråga inkommit

den 10 november

2005/06:287 av *Henrik von Sydow* (m) till statsrådet Hans Karlsson
Konkurrensutsättning av arbetsförmedlingen

Svaret redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 15 november.

12 § Kammaren åtskildes kl. 11.29.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdets början till och med 5 §
anf. 32 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

SVEN JOHANNISSON

/Monica Gustafson

Innehållsförteckning

1 § Ledighet.....	1
2 § Svar på interpellation 2005/06:57 om Tydliga mål för den svenska livsmedelsproduktionen	1
Anf. 1 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s).....	1
Anf. 2 STAFFAN DANIELSSON (c)	3
Anf. 3 SVEN GUNNAR PERSSON (kd).....	4
Anf. 4 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m).....	5
Anf. 5 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s).....	6
Anf. 6 STAFFAN DANIELSSON (c)	7
Anf. 7 SVEN GUNNAR PERSSON (kd).....	8
Anf. 8 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m).....	9
Anf. 9 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s).....	9
Anf. 10 STAFFAN DANIELSSON (c)	10
Anf. 11 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s).....	11
3 § Svar på interpellation 2005/06:28 om influensaberedskap och beslutsordning i händelse av pandemi	11
Anf. 12 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s).....	11
Anf. 13 KENNETH JOHANSSON (c)	13
Anf. 14 CHATRINE PÅLSSON (kd).....	14
Anf. 15 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s).....	15
Anf. 16 KENNETH JOHANSSON (c)	16
Anf. 17 CHATRINE PÅLSSON (kd).....	17
Anf. 18 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s).....	18
Anf. 19 KENNETH JOHANSSON (c)	19
Anf. 20 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s).....	19
4 § Svar på interpellation 2005/06:60 om illegal alkoholhantering.....	20
Anf. 21 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s).....	20
Anf. 22 GABRIEL ROMANUS (fp)	21
Anf. 23 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s).....	22
Anf. 24 GABRIEL ROMANUS (fp)	23
Anf. 25 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s).....	24
Anf. 26 GABRIEL ROMANUS (fp)	25
Anf. 27 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s).....	26
5 § Svar på interpellation 2005/06:50 om flyktingpolitik i ljuset av flyktingarna till spanska Melilla och Ceuta	26
Anf. 28 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s).....	26
Anf. 29 CARL B HAMILTON (fp).....	28
Anf. 30 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s).....	29
Anf. 31 CARL B HAMILTON (fp).....	30
Anf. 32 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s).....	31

Anf. 33	CARL B HAMILTON (fp)	32	Prot. 2005/06:28
Anf. 34	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	32	11 november
6 §	Svar på interpellationerna 2005/06:70 om splittring av asylsökande familjer och 72 om skydd mot hatbrott på Migrationsverkets förläggningar	33	
Anf. 35	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	33	
Anf. 36	TASSO STAFILIDIS (v)	34	
Anf. 37	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	35	
Anf. 38	TASSO STAFILIDIS (v)	36	
Anf. 39	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	37	
Anf. 40	TASSO STAFILIDIS (v)	38	
Anf. 41	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	38	
7 §	Hänvisning av ärenden till utskott	39	
8 §	Bordläggning	39	
9 §	Anmälan om interpellation	39	
10 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar	40	
11 §	Anmälan om skriftligt svar på fråga	41	
12 §	Kammaren åtskildes kl. 11.29	41	

